

**STUDIU ISTORIC DE FUNDAMENTARE
a reactualizării Planului Urbanistic General
pentru comuna
TARCEA**

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

STUDIU DE FUNDAMENTARE

aferent PUG comuna Tarcea

Pe teritoriul comunei Tarcea au existat în Evul Mediu următoarele localități: Adoni, Tarcea, Galoșpetreu, Apăți, Zehun, Papharasztja, Pusztaszentmihály, Kupóc, dintre care doar primele trei au supraviețuit până în zilele noastre, celelalte au dispărut în perioada secolelor XIV-XVI.

Disponem de statistici ale populației comunei Tarcea pe naționalități, între 1880-1992:

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alții	Evrei	Rromi	Ucrainien	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1880a	2660	427	2098	10	9+116	.	.	-	-	3
1880b	2660	448	2193	10	9	.	.	-	-	3
1890a	2930	386	2529	6	9	.	.	6	-	1
1900a	3320	368	2937	15	-	.	.	-	-	-
1910a	3435	177	3256	2	-	.	.	-	-	-
1920n	3304	1036	2160	1	107	107	.	.	.	.
1930a	3804	1125	2630	2	47	44	-	1	-	-
1930n	3804	1276	2401	3	124	73	31	14	-	1
1941a	3854	75	3778	1	-	-	-	-	-	-
1941n	3854	87	3692	1	74	23	50	-	-	-
1956n	4396	1327	3069	-	-	-	-	-	-	-
1966a	4363	875	3486	-	2	-	-	-	-	1
1966n	4363	1289	3073	-	1	-	-	-	-	1
1977n	3584	800	2670	1	113	-	109	1	-	3
1992a	2881	383	2394	1	103	-	103	-	-	-
1992n	2881	464	2271	-	146	-	146	-	-	-

Statistica populației comunei Tarcea pe religii, între 1869-1992:

An	Total	Ortodocși	Greco catolici	Romano catolici	Reformați	Evanghelici	Unitarieni	Izraeliți	Alții	Bapțiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1869	2904	10	759	303	1609	-	-	223	-	.
1880	2660	-	758	219	1484	3	-	196	-	.
1890	2930	4	829	309	1593	7	-	188	-	.
1900	3320	-	1090	398	1699	6	-	127	-	.
1910	3435	9	1042	434	1817	-	1	132	-	.
1930	3804	18	1320	511	1823	2	-	80	50	50
1941	3854	11	1068	623	1925	2	-	55	170	170
1992	2881	270	402	547	1558	-	1	-	103	95

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Tarcea se ridică la 2.690 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 2.706 locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt maghiari (71,97%). Principalele minorități sunt cele de români(14,35%) și romi (11,86%). Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt reformați (50,15%), romano-catolicii reprezintă (19,74%), ortodocșii (12,86%), greco-catolicii (8,48%) și bapțiști (5,72%).

Pe lista monumentelor istorice din județul Bihor comuna Tarcea figurează cu următoarele poziții:

Nr. Crt	Unitate Administrativ Teritorială		Lista Monumentelor Istorice	Cod LMI
	COMUNĂ	SAT		
1	2	3	4	5
7	TARCEA	ADONI	Cetatea de la Adoni	BH-I-s-B-00945
251		ADONI	Biserica romano - catolică "Sf. Treime"	BH-II-m-B-01093
53		GALOȘPETRU	Așezare	BH-I-s-B-00966
54		GALOȘPETRU	Așezare	BH-I-s-B-00967
55		GALOȘPETRU	Situl arheologic de la Galoșpetru, punct "Pădurea lui Frater"	BH-I-s-B-00968
56		GALOȘPETRU	Așezare	BH-I-m-B-00968.01
57		GALOȘPETRU	Așezare	BH-I-m-B-00968.02
58		GALOȘPETRU	Așezare	BH-I-m-B-00968.03
59		GALOȘPETRU	Necropolă	BH-I-s-B-00969
305		GALOȘPETRU	Conacul Frater, azi Primăria Tarcea	BH-II-m-B-01148
306		GALOȘPETRU	Conacul Draveczy, azi clădire de locuit și bibliotecă școlară	BH-II-m-B-01149
307		GALOȘPETRU	Conacul Frater, azi dispensar medical	BH-II-m-B-01150
162		TARCEA	Așezare fortificată	BH-I-s-B-01018
163		TARCEA	Situl arheologic de la Tarcea, punct "Dealul de Mijloc"	BH-I-s-B-01019
164		TARCEA	Așezare	BH-I-m-B-01019.01
165		TARCEA	Așezare fortificată	BH-I-m-B-01019.02

Tarcea

După opinia istoricului Györfy György, localitatea Tarcea apare în documentele medievale pentru prima oară într-un codice păstrat la Biblioteca Universitară din Budapesta, într-o transcriere a unei descrieri datate între anii 1163-1173 a regelui Ștefan III. al Ungariei, în care se relatează despre furtul osemintelor brațului drept al lui Ștefan I., de către Mercurius, tatăl prepozitului din Székesfehévár, Catapan, cu ocazia deschiderii mormântului regelui sanctificat, în jurul lui 1078. Brațul a fost dus apoi la Sâniob, și depus la mănăstirea fondată de regele Ladislau I., în cinstea relicvei, mănăstire a cărei prim abate a devenit Mercurius. Documentul înșirează donațiile făcute mănăstirii, printre care 29 de localități din comitatele Bihor, Szolnok, Szabolcs, Zărand și Fejér. Printre satele bihorene, conform identificării făcute de Györfy se afla

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

și Tarcea, sub forma de *Thorsa*. În fapt este vorba probabil doar de o parte a localității, având în vedere donația făcută mănăstirii din Sâniob de regele Géza II. al Ungariei (1141-1162) privind 6 gospodării de iobagi din Tarcea. Nu dispunem de alte informații medievale cu privire la proprietate mănăstirii din Sâniob asupra porțiunilor din Tarcea, ea probabil și le-a pierdut între timp. Numele localității Apáti (de Abație – rom.), contopită ulterior cu Tarcea, pare însă să fi conservat apartenența satului la domeniului abației.

Cea de-a doua mențiune – de această dată sigură - privind satul Tarcea datează din anul 1326. La 1 iulie regele Carol de Anjou donează prin diploma emisă la Visegrad localitatea Tarcea și Apáti respectiv vama din Nagymihály (Valea lui Mihai) lui Grigore, fiul lui Laurențiu, excluzându-i din această donație pe ceilalți frați ai lui, Rupert și Serephel. Având în vedere că vama menționată i-a fost donată în anul 1312, este verosimil ca și cele două sate să fi ajuns mai devreme în posesia lui:

Nos Karolus dei gratia rex Hungarie, memorie commendamus tenore presentium significantes quibus expedit universis, quod nos consideratis fidelitatibus et fidelium servitiorum meritis magistri Gregorii filii Laurentii, quasdam possessiones APATY et **TARCHA** vocatas, ac tributum in Nogmihaly exigendum, ipsi Gregorio, exceptis aliis fratribus suis uterinis et proximis, dedimus donavimus et contulimus, perpetuo in filios Illiorum suorum possidendas et habendas; unde volumus, et vobis palatino, iudici curie nostre et comitibus parochialibus, iudicibus nobilium et aliis iustitiariis nunc et pro tempore constitutis, firmiter precipimus et districte per presentes, quatenus quandocunque vei quicunque ipsum magistrum Gregorium pretextu possessionum Apaty et **Tarcha** vocatarum et tributi in Nogmihaly exigendi, et specialiter Rubert et Serefel fratres eiusdem, in vestram citando presentiam, portionem ex ipsis possessionibus et tributo petere aut requirere voluerint, aut causam movissent vei moverent in vestri presentia contra ipsum, iudicare aut iudicio vestro astare compellere nullatenus presumatis, sed eidem Gregorio et heredibus suis iuxta nostram collationem pacifice et quiete permittatis possidere tributum et possessiones antedictas. Datum in Wissegrad, tertio die post festum beatorum Petri et Pauli apostolorum, anno domini Millesimo trecentesimo vigesimo sexto.

Acest Grigore era membru al familiei Nagymihályi din neamul Turul, iar donația i-a fost făcută pentru faptele de vitejie prin care s-a remarcat la luptele de la Rozgony, împotriva lui Matei Csák și a lui Ioan fiul lui Ladislau fiul lui Toma. În anul următor, la 17 martie, donația asupra celor două sate, Tarcea și Apáti, a fost întărită de rege, în formă de diplomă privilegială. De aici aflăm, că satele se aflau inițial tocmai în proprietatea lui Ioan fiul lui Ladislau fiul lui Toma, care le-a pierdut datorită infidelității față de rege:

Karolus dei gratia Hungarie, Dalmatie, Croatie, Rame, Servie, Gallicie, Lodomerie, Cumanie, Bulgarieque rex, princeps Sallernitanus et honoris ac montis sancti angeli dominus, omnibus Christi fidelibus tam presentibus quam futuris, presentium notitiam habituris, salutem in omnium salvatore. Grata subditorum obsequia grata debent premia reportare, ut qui fideles sunt, fideliores existant, et ceteri exemplo eorum ad fidelitatis opera exercenda devotius incitentur. Proinde ad universorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod magister Gregorius filius Laurentii de Nogmihaly fidelis noster, ad nostram accedens presentiam, exhibuit nobis quasdam literas nostras patentis tenoris infrascripti, petens nos humiliter et devote, ut ipsas literas nostras in formam privilegii redigi facere

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

et nostro dignemur privilegio confirmare; quarum quidem literarum nostrarum tenor talis est: Nos Karolus (...) Nos igitur iustis et legitimis petitionibus eiusdem magistri Gregorii filii Laurentii fidelis nostri diligenter auditis, revocatisque in memoriám nostre maiestatis fidelitatum preclaris meritis et servitiis meritoriis eiusdem, que nobis in nostris et regni nostri negotiis et agendis plurimum opportunis et admodum necessariis, locis continuis et temporibus debitis, a toto eo tempore quo ad serenissimum culmen regiminis Hungarie de clementia supremi creatoris, in cuius manu principatum potestates et omnium regnorum iura consistunt, feliciter accessimus gubernandum, presertim quod nobis in prelio seu conflictu sub Cassa habito, quando Matheus de Trinchen notorius et capitalis noster et regni nostri infidelis, nefaria presumptione bellum nobiscum committere minimé formidavit, in quo etiam conflictu Joannes filius Ladislai filii Thome infidelis regni nostri contra nostram irruerat celsitudinem, ubi predictus Gregorius pro fidelitate regie corone observanda, strenue se periculo mortis opponere non formidavit; consideratis etiam multimodis suis servitiis que incessanter nobis exhibuit et impendit, que presentibus inseri facere propter sui pluralitatem tediosa, multaue (forent) enarrare, predictas literas nostras patentes in nulla sui parte vitiatas, de verbo ad verbum presentibus insertas, simul cum donatione eidem facta, approbamus acceptamus ratificamus, et predictas possessiones APATY et **TARCHA** vocatas in comitatu Bihariensi constitutas, tam per nostram maiestatem ipsi Gregorio per se, exceptis fratribus suis aliis donatas et collatas, quam ordine iudiciario pro iniuriis et nocumentis per Joannem filium Ladislai filii Thome eidem Gregorio et ad ipsum pertinentibus illatis et irrogatis ad eundem devolutas, prout in literis super hoc emanatis, per sepedictum Gregorium nobis exhibitis, plenius vidimus contineri, que videlicet **possessio Tarcha** nominata tamquam hominis sine herede decedentis ad nostram collationem devoluta et eidem Joanni primum donata fuerat et collata, sed postmodum pro sua infidelitate ab ipso et . . . tamquam malemeritis ablata, cum prenotata, et ipsi magistro Gregorio donata extitit et collata, sub metis antiquis et terminis quibus per priores possessores suos habite eedem et possesse extiterunt, cum omnibus utilitatibus et pertinentiis suis universis, prescripto Gregorio tantum, et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus, nove donationis nostre titulo, perpetuo et irrevocabiliter possidendas et habendas presentis privilegii nostri patrocinio confirmamus. In cuius rei memoriám perpetuamque firmitatem, presentes concessimus literas nostras privilegiales, novi et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Datum per manus discreti viri magistri Andree, Albensis ecclesie prepositi, aule nostre vicecancellarii dilecti et fidelis nostri, anno domini Millesimo trecentesimo vigesimo septimo, decimo sexto kalendas aprilis, regni autem nostri anno similiter vigesimo septimo; venerabilibus in Christo patribus dominis Boleslao Strigoniensi, et fratre Ladislao Colocensi archiepiscopis, Joanne Nitriensi, Georgio Syrmiensi, Iratre Petro Boznensi, Iwanka Varadiensi, Benedicto Chanadiensi, Ladislao Quinqueecclesiensi, Henrico Wezprimiensi, Nicolao Jauriensi, Chanadino Agriensi, et Andrea Transsilvano episcopis, ecclesias dei feliciter gubernantibus; magnificis viris Philippo palatino. Mykch bano totius Sclavonie, Demetrio magistro tavernicorum nostrorum regalium, Bachiensi et Trenchiniensi comite, Alexandro iudice curie nostre, Thoma vayvoda Transsilvano et comite de Zonuk, Paulo bano de Machou comite Syrmiensi, Joanne magistro tavernicorum domine regine consortis nostre charissime, Deseu iudice curie eiusdem, Stephano magistro agazonum, Dionysio magistro dapiferorum nostrorum, et Nicolao comite Psoniensi, aliisque quampluribus regni nostri comitatus tenentibus et honores.

Un alt document aruncă însă o lumină diferită asupra localității sau a unei părți a acesteia și a mai vechilor proprietari. Cu doar o zi în urmă, pe 16 martie 1327 regele Carol I. dispune conventului din Dealul Orășii parafarea actului de partaj dintre membrii neamului Gutkeled (ramura Adonyi), și anume între Leukeus și Iacob, precum și Nicolae, Toma și Ștefan – toți fii lui Iwanka, pe de o parte, respectiv Ioan fiul lui Iwanka, fiul lui Cozma (din ramura Pelbárthidi) pe de altă parte. Conform partajului, Ioan lasă jumătate din posesiunea Tarcea și satul vecin

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Ragald fraților lui, cu mențiunea că aceștia vor trebui să redobândească efectiv bunurile din Tarcea – aflate atunci în mâinile altora -, el asumându-și sprijinul prin punerea la dispoziție a documentelor doveditoare aflate în posesia lui.

Tarcea în cartarea iozefină

Probabil după ce s-a aflat despre donația făcută către Grigore Nagymihályi, localitatea a fost revendicată de membrii neamului Gutkeled. Astfel, Leukeus și Iacob, fii lui Nicolae, fiul lui Iwanka au obținut pe 27 aprilie 1327 de la regele Carol Robert o diplomă privind drepturile lor asupra satului Tarcea. Reprezentantul conventului din Dealul Orăzii a fost trimis la fața locului pentru a valida actul.

Pe 10 iunie 1337 dijma episcopală plătită de satele Tarcea și Apăti devine subiect de dispută între episcopia romano catolică a Transilvaniei și cea a Orăzii, reprezentanții comitatului Sătmar mărturisind că ele aparțineau dintotdeauna de Sătmar și ca atare dijma trebuie plătită episcopiei ardelene.

În 1338 familia Nagymihályi din neamul Turul și arhiepiscopul de Strigoni, Csanád din neamul Csanád sunt amintiți împreună ca posesori ai localității. La 28 mai palatinul Paul ordonă determinarea hotarelor satului Tarcea, proprietatea celor menționați, și clarificarea porțiunilor aparținătoare celor doi respectiv fiilor lui Iwanka (din neamul Gutkeled) dinspre Ragald (localitate dispărută, între Endrid și Sălacea). Aflăm astfel, că partea vestică a satului Tarcea i-a revenit lui Grigore Nagymihályi și fiilor acestuia, iar partea de pe malul estic al Ierului

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

arhiepiscopului. Documentul fiind cea mai importantă sursă medievală privind topografia localității, redăm integral textul lui:

Nos comes Paulus iudex curie excellentissimi et magni-fici principis domini Karuli dei gracia illustris regis Hungarie memorie commendantes significamus tenoré presencium quibus expedit universis, quod cum venerabilis in Christo pater dominus Chanadinus dei et apostolica grácia archiepiscopus Strigoniensis locique eiusdem comes perpetuus Gregorius filium Laurency de Nagmihal legitime citacionis modum observando mediantibus literis honorabilis capituli ecclesie Waradiensis citatoris anno dominice incarnationis Millesimo trecentesimo tricesimo sexto ad octavas festivitatis Omnium Sanctorum contra se ad regiam presenciam in causam attraxisset, ipso termino occurrente discretus vir Simon decanus legitimus procurator eiusdem domini archiepiscopi ad nostram accedens presenciam contra ipsum Gregorium filium Laurency in figura nostri iudicy proposuerat eo modo, quod quedam **possessio Tarcha** vocata in comitatu Byhoriensi iuxta fluvium Eer adiacens prefato dominó archiepiscopo et ipsi Gregorio communiter attineret, in qua quidem possessione tantummodo in locis sessionalibus divisionem inter se haberent alie vero utilitates eiusdem possessionis scilicet terre arabiles fenilia silve et piscine ad eandem spectantes nondum divisioni per ipsos apposite extitissent, sed predictus dominus archiepiscopus pro eo ipsum Gregorium filium Laurency ordine iudiciario in causam attraxisset eo quod premissas utilitates iam nominate **possessionis Tarcha** divisioni apponere vellet iusticia mediante, quo audito Nicolaus magnus pro eodem Gregorio filio Laurency cum procuratoris literis religiosi conventus sancti Stephani de promontorio Waradiensis exurgendo re-sponderat e converso, quod licet prefata **possessio Tarcha** in locis sessionalibus ut premittitur divisa existat, tamen alias utilitates eiusdem premissas prefatus Gregorius filius Laurency animo benivolo in termino per nos dato iuxta regni consuetudinem divisioni apponere promptus esset et paratus ; unde quia reambulaciones possessionum et divisiones absque homine regio et testimonio capituli aut conventus secundum approbatissimam legem regni de iure fieri non possunt, ideo cum predicto conventui ecclesie sancti Stephani de promontorio Waradiensis scripsissemus ut ipsi hominem eorum pro testimonio fide dignum transmitterent coram quo homo regius infranominandus convocatis vicinis universis et commetaneis eiusdem possessionis circumquaque existentibus in die medie Quadragesime ad faciem dicte **possessionis Tarcha** accederet et prenominatas utilitates eiusdem videlicet terras arabiles fenilia silvas et piscinas absque locis sessionum prenotatis que procuratores parcium dudum divisioni per easdem appo-sita retulerunt in duas partes dividerent coequales quarum quidem utilitatum rectam dimidietatem ipsi dominó archiepiscopo aliam vero dimidietatem earumdem utilitatum iamdicte possessionis prefato Gregorio filio Laurency statueret perpetuo et irrevocabiliter possidere tenere et habere si per aliquos vei aliquem non fieret contradictum contradictores autem si qui fierent in divisione prenotata ad quindenae supradicti diei medy Quadragesime contra prefatos dominum archiepiscopum et Gregorium filium Laurency citaret in presenciam regie maiestatis, partes autem si super particulis terrarum vei distincionibus metarum inter se discordarent vei aliqui aly contradicerent extunc idem homo regius et testimonium dicti conventus particulas contenciosas vei particulam iuxta pre-missum modum regni regali mensura mensurando signis pro metis positus consignando estamaret et seriem tocuis facti cum nominibus citatorum separacionibus et distincionibus metarum estimacione et divisione predictus conventus a dictas quindenae diei medy Quadragesime fideliter rescribe-ret regie maiestati, tandem memoratus conventus regie re-scripserat maiestati eo modo, quod Jako de Hodus homo domini regis presente Petro de Leleez dicto testimonio eorum convocatis vicinis universis et commetaneis predictae possessionis Tarcha circumquaque existentibus ad faciem eiusdem accessisset et ipsam **terram Tarcha** a parte possessionis Pauli dicti Nakas Kynche et a parte possessionis predicti Gregory filii Laurency Nagmihal ac a parte possessionis ipsius domini archiepiscopi Apáti vocatarum per veteres metas et antiquas novas eciam iuxta veteres erigendo inferius declarandas nullo contradictore existente reambulasset, et cum a parte possessionum Nicolai Stephani Thome Leukus et Jakch filiorum Iwache filii Odon, Odon et Ragald vocatarum eandem **terram Tarcha** reambulare voluisset, ydem filii Janche legitime vocati non venissent nec misissent et ob hoc prefatam divisionem facere nequisset, pro eodem dominó archiepiscopo Strigoniensi discreto viro dominó Johanne archidiacono Gumeriensi cum sufficientibus procuratoris literis comparente; cursus autem metarum quibus predicta **terra Tarcha** a terra Pauli dicti Nakas Kynche vocata separatur ut in literis eiusdem conventus reperiebatur est talis: quod primo incipit a parte occidentali a loco ubi ipsa **terra Tarcha** iungit eandem terram Kynche a duabus terreis metis antiquis, et ab eisdem venit ad unum monticulum Lywkashalm vocatum ubi sunt tres mete terre antique angulares **possessiones Tarcha** Kynche et Nagmihal ab

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

invicem separantes, de quibus vertitur versus orientem et eundo parum venit ad duas metas terreas antiquas de quibus ad eandem partem eundo transit sex metas terreas singulares et venit ad tres metas terreas antiquas angulares prope quandam viam que de Peturi ducit versus Semien existentes ubi eadem **terra Tarcha** a terra Nagmihal separatur et iungit terram Apaty vocatam, de quibus flectitur versus meridiem et pervenit ad duas metas terreas in subpede cuiusdam montis iuxta quendam rivulum Furrowpatakfew vocatum existentes, deinde versus eandem partem transit fluvium Chegze arondinosum et venit ad unam metam terream, deinde adhuc ad eandem partem venit ad quatuor arbores piri ubi sunt due mete terree, et ab eisdem eundo cadit in fluvium Erwyze vocatum in quo

Tarcea în cea de-a doua ridicare topografică militară

transeundo circuit quandam silvam **ad terram Tarcha** pertinentem et venit ad unum monticulum Farkashalm vocatum ad duas metas terreas ubi ipsa terra Tarcha iungit terram predictam Odon vocatam, ubi prenominati filii Iwanche legitime vocati et tribus diebus continuis expectati non venissent nec misissent; et ob hoc cum eosdem filios Iwanche idem homo regius sub testimonio dicti conventus in predicta possessione eorum Odon vocata contra ipsum dominum archiepiscopum Strigoniensem ad predictas quin-denarum medietates Quadragesime ad presenciam regie maiestatis citasset et ipsa causa propter termini prioritatem ad octavas festi Pentecostes immediate tunc subsequentes prorogata extitisset, ipso termino occurrente prenominate magistro Johanne archidiacono Gumuriensi legitimo procuratore eiusdem domini archiepiscopi rationem absentacionis eorumdem filiorum Iwanche assignari et metas prelibate **possessionis Tarcha** a parte possessionum eorumdem ut eiusdem **possessionis Tarcha** utilitatum divisio inter ipsos dominum archiepiscopum et Gregorium filium Laurency fieri posset extradari postulante, predictus Thomas filius Iwanche personaliter pro prelibatis autem Nicolao Stephano Leukus et Jakch filii eiusdem Iwanche Petrus cum procuratoris literis predicti conventus sancti Stephani astando nullam premissam absentacionis eorum rationem assignando metas ex parte suarum possessionum Odon et Ragald predictarum pluries dicte **possessioni**

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	<p style="text-align: center;">STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA</p>	
---	--	--	---

Tarcha et quarum-libet suarum utilitatum se extradaturos assumpmebant iuris moderamine mediante; cumque eosdem filios Iwanche eo quod reambulacioni dictarum metarum interessé et metas a parte suarum possessionum extradare non curarant in iudicium trium marcarum convictos fore decernentes sepedicto conventui sancti Stephani de promontorio Waradiensi scripsis-semus, eorum amiciciam postulantes ut ipsi hominem eorum pro testimonio fide dignum transmitterent quo presente Nicolaus de Mezeu homo regius in octavis beati Jacobi apostoli ad faciem dicte **possessionis Tarcha** accedendo presentibus ipsis filys Iwanche et alys si qui forent convocatis metas eiusdem **possessionis Tarcha** a parte possessionum ipsorum filiorum Iwanche Odon et Ragald predictarum iuxta veteres metas et antiquas reambularet factaque reambulacione inter memoratos domiiium archiepiscopum et Gregorium utilitates sepedicte **possessionis Tarcha** iuxta formám prioris nostre adiudicacionis in duas divideret partes coequales quarum quidem utilitatum dimidietatem prescripto dominó archiepiscopo aliam vero dimidietatem prefato Gregorio filio Laurency statueret perpetuo possidendas si per ipsos filios Iwanche vei alios non foret contradictum, ipsi autem fily Iwanche si in aliqua térre particula contradictores apparerent in termino inferius declarando absque aliquali citacione coram nobis comparerent, alios autem si qui contradictores extiterent contra eundem archiepiscopum ad nostram citaret presenciam ad terminum infrascriptum, si vero partes prenotate super aliqui-bus terrarum particulis vei metarum distinccionibus discor-darent extunc easdem contenciosas térre particulas idem homo regius sub testimonio dicti conventus iuxta regni consvetudinem estimaret et seriem premissorum partes ad quindenas ipsius festi beati Jacobi apostoli in literis dicti conventus nostro iudiciario examini reportarent, tandem adveniente termino separacionis metarum predictarum dum Nicolaus de Mezeu homo regie maiestatis unacum fratre Ambrosio testimonio dicti conventus ut per literas eiusdem conventus informabamur ad faciem dicte **possessionis Tarcha** accedendo prelibatis filys Iwanche presencialiter adherentibus aliorumque quos decebat convocacionibus factis metas eiusdem **possessionis Tarcha** per suas antiquas distincciones iuxta demonstracionem magistri Bekew legitimi procuratoris prescripti domini archiepiscopi reambulasset et ab invicem separare voluisset, prenominati fily Iwanche dicte reambulacioni consensum adhibere recusantes ad alias metarum ostensiones ipsum hominem domini regis testimoniumque dicti conventus addu-xissent et sic ipsis concordare in ipsarum metarum demonstracione nequeuntibus propter fortitudinem eiusdem contenciose térre iam mensurare nequivissent sed sicut aspectui eorum et aliorum proborum virorum constare potuisset mille iugera terrarum continere decrevissent; cuius altercacionis et aliarum obligacionum discussio ob regium preceptum ad quindenas residencie regalis exercitus quem contra australes mo-vere intendebat, et dehinc parcium voluntate mediante ad octavas medy Quadragesime nunc preteritas fuisset protelata, tandem ipsis octavis medy Quadragesime occurentibus prenominatus dominus archiepiscopus personaliter ab una parte, item prelibati Nicolaus Leukus et Jakch fily Iwanche fily Odon pro se personaliter ac discretus vir magister Paulus canonicus ecclesie Waradiensis pro Thoma filio eiusdem Iwanche cum procuratorys literis capituli eiusdem ecclesie Waradiensis item Stephanus dictus Og pro Stephano filio eiusdem Iwanche cum procuratorys literis sepefati conventus sancti Stephani de promontorio Waradiensi ex altera ad nostram accedentes presenciam primum a nobis pactandi ob-tenta facultate, prenominati Nicolaus Leukus et Jakch ac legitimi procuratores dictorum Thome et Stephani nomine eorundem predictam contenciosam térre particulam sub ipsis signis metis et terminorum distinccionibus sub quibus per prenominatum hominem domini regis testimoniumque dicti conventus prenominata **possessio Tarcha** iuxta demonstracionem prius nominati magistri Bekew procuratoris sepius dicti domini archiepiscopi fuerat reambulata et a possessionibus Odon et Ragald vocatis ultimatum distincta, excepta qua-dam particula eiusdem térre contenciose angulatim se ad possessionem Ragald extendente, eidem dominó archiepiscopo et per eum suis successoribus reliquerunt et resignarunt perpetuo pacifice et quiete salvo iure alieno possidendam tenendam et habendam, quam quidem terram angularem versus Ragald circuitum faciendo se extendentem quam eciam ad ipsam **possessionem Tarcha** pertinere asserebant et presente eodem Nicolao de Mezew homine regio ipse magister Bekew primitus resignare eisdem intendebat si ibidem concordare potuis-sent, eisdem filys Iwanche ipse dominus archiepiscopus remi-sit et resignavit, et de honere iudiciali in quod idem Nicolaus filius Iwanche iuxta suam propriam obligacionem in presencia dicti conventus sancti Stephani usque ad amissionem possessionum suarum et persone mediantibus literis eiusdem conventus factam incidere poterat coram nobis, totalem porcionem suam eidem Nicolao filio Iwanche salva porcione nostra de eodem onere remanente relaxavit coram nobis; et quia prenominarum metarum reambulaciones et distincciones per hominem regie maiestatis testimoniumque iamdicti conventus ad pacificabiliorum conservanciam debebant innovari, ide cum sepius dicto conventui sancti Stephani scribendo per Jakow magnum de Hodus hominem regium sub testimonio eiusdem conventus in dominica proxima ante festum Ascensionis domini supradictam possessionem Tarcha convocatis

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

commetaneis et vicinis universis iuxta distinccionem suarum metarum sub quibus per prenomiatum Nicolaum de Mezew hominem regium testimoniumque dicti conventus iuxta de-monstracionem dicti magistri Bekew legitimi-procuratoris se-pedicti domini archiepiscopi primitus fuerat reambulata et a possessionibus eorundem filiorum Iwanche, excepta ipsa angulari terra ipsis filys Iwanche ut premisimus resignata ad ipsam Ragald se extendenti, distincta circa veteres novas erigendo contradiccione ipsorum filiorum Iwanche obviare non valente cum suis utilitatibus universis eidem dominó archiepiscopo perpetuo statui ipsamque particulam térre angularem ad ipsam Ragald se extendentem ipsis filys Iwanche novis metis separando relinqui et tocius facti seriem cum cursibus metarum ad octavas eiusdem diei dominice per ipsum conventum regié celsitudini rescribi facere commissemus, tandem memoratus conventus in suis literis regié rescripsit maieitati in hac forma, quod pretactus Jakow magnus de Hodus homo domini regis et religiosus vir fráter Petrus presbiter custos predictae ecclesie eorundem ad premissa exequenda per ipsum conventum in testimonium transmissus in predicta dominica proxima ante festum Ascensionis domini proxime preterita unacum discreto viro magistro Johanne archidiacono Gumuriensi cum literis procuratoris honorabilis capituli Strigoniensis ecclesie pro parte dicti domini archiepiscopi ab una, parte vero ab altéra unacum Stephano et Leukus filys Iwanche fily Odúm ipsoque eciam Leukus pro Thoma et Jakch fratribus suis cum sufficientibus literis procuratoris pro Nicolao autem fratre eorum Jacobo dicto de Durug similiter cum procuratoris literis dicti conventus pro ipsorum parte comparentibus ad faciem dicte **possessionis Tarcha** vocate pariter accessissent et eandem iuxta distincciones suarum metarum sub quibus per Nicolaum de Mezew hominem regium ac religiosum virum fratrem Ambrosium testimonium eorum iuxta demonstracionem magistri Bekew legitimi procuratoris ipsius domini archiepiscopi primitus fuerat reambulata et a possessionibus eorum filiorum Iwanche Odon et Ragald vocatis, excepta tamen quadam particula térre angulari eisdem filys Iwanche resignata ad ipsam possessionem Ragald se extendenti *) circa veteres novas metas inferius declarandas erigendo ydem fily Iwanche et eorum procuratores antedicti nullo penitus contradictore existente eidem dominó archiepiscopo statuissent perpetuo possidendam, ipsam particulam térre angularem ad eandem Ragald se extendentem eisdem filys Iwanche novis metis separatam relinquendo; cursus autem metarum quibus ipsa **terra Tarcha** a predictis possessionibus Odon et Ragald nominatis prout in eisdem literis dicti conventus reperimus contineri seperatur talis est: primum enim incipit a subpede cuiusdam monticuli Farkashalm vocati iuxta ripam fluvy Eerwyz dicti a duabus metis terreis, de quibus versus occidentem iuxta ripam eiusdem fluvy venit ad arborem salicis meta terrea circumfusam, de qua partim reflectitur versus meridiem transit unam metam terream et venit ad locum Sarwarfuk vocatum et transeundo ibidem ipsum fluvium versus occidentem venit ad unam metam terream, de qua vergit versus eandem partém occidentalem transit quasdam metas terreas currentes et pervenit ad fluvium Kuzeper nominatum ad arbores ry thk afa vocatas ubi est una meta terrea, et transeundo ipsum fluvium reflectitur versus meridiem et venit ad duas metas terreas antiquas, de quibus eundo versus occidentem per quasdam metas singulas et currentes transit fluvium Eer ubi in angulacione eiusdem venit ad duas metas terreas, deinde versus eandem partém per quasdam metas percurrendo per quandam vallem ascendit ad verticem montis ad tres metas terreas antiquas, de quibus versus septemtrionem venit iterum ad alias tres metas terreas antiquas, et abhinc transeundo venit ad monticulum Lykashalm vocatum ad tres metas antiquas angulares ubi iungitur térre Nagmihal vocate; verum quia prenominata **possessio Tarcha** in predicta priori reambulacione ex parte térre Pauli dicti Nyakas Kynche vocate metis superius scriptis per hominem regium sub testimonio conventus sancti Stephani de promontorio Waradiensi nemine contradictore existente separata fore dinoscebatur, et demum predicti fily Iwanche premissam contenciosam particulam excepta quadam particula térre angulari se ad dictam possessionem Ragald extendente eidem dominó archiepiscopo coram nobis resignasse et postmodum sub premissis distinccionibus metarum presente homine regio testimonioque eiusdem conventus eidem dominó archiepiscopo statuuisse reperiebantur, et ex eo prelibata possessio Tarcha predictis metis undique circumdata et a predictis possessionibus Kynche Odon et Ragald sequestrata fore ex serié pre-missarum literarum conventus sancti Stephani agnoscebatur, ideo eandem **possessionem Tarcha** sub cursibus predictarum metarum eisdem dominó archiepiscopo et Gregorio filio Laurency eo iuris titulo et ea plenitudinis quantitate quemadmodum ipsis dinoscitur pertinere, excepta predicta particula térre angulari se ad dictam Ragald extendente et predictis filys Iwanche resignate adiudicamus sine preiudicio iuris alieni perpetuo possidendam, eadem particula térre angulanti se ad dictam Ragald extendente et predictis filys Iwanche resignata eisdem filys Iwanche salva remanente. In cuius rei memóriam perpetuamque firmitatem presentes literas nostras concessimus privilegiales pendentis sigilli nostri autentici munimine roboratas. Datum in Wysegrad, duodecimo die termini ultimé reambulacionis serié prenotate, anno domini Millesimo trecentesimo tricesimo octavo.

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

În 15 mai 1351 palatinul Toma dispune acordarea dreptului de proprietate asupra satelor Tarcea și Apăti magistrului Marot Olaszi Czine și nevestei lui, Margareta. Înainte de aceasta posesiunea a fost hotărnicită tot din porunca lui, în urma uciderii lui Emeric, fiul lui Petru, în procesul care a avut loc între Grigore Nagymihályi din neamul Turul și fii acestuia: Leukeus și Gheorghe, fii lui Petru Nagymihályi: Ladislau și Iacob Chynkus, fii lui Sol: Andrei și Turul, respectiv Laurențiu fiul lui Laurențiu. În cursul procesului Marot a dovedit cu diploma emisă de capitulul din Dealul Orăzii că Grigore i-a dăruit satul Tarcea odată cu mariajul dintre el și fiica lui Grigore, Margareta, cu acceptul tuturor fraților Margaretei.

Judecând din documentele din anii 1350-70, fii lui Grigore au ținut să răscumpere localitatea și în acest scop au luat un împrumut de 200 de florini de la Ladislau fiul lui Ioan Báthori. Astfel pe 2 iunie 1355 membrii neamului Turul convin ca peste 12 ani să regleze problema celor 200 de florini împrumutați pentru răscumpărarea satului Tarcea de magistrul Ladislau fiul lui Ioan.

La 1 iulie 1357 Ladislau fiul lui Ioan Lengyel (Kissemjéni) infirmă acuzele făcute de magistrul Toma, fiul lui Nicolae Vásári, cum că în urmă cu patru ani ar fi comis un furt pe moșia din Tarcea a lui Toma Vásári. Pe acest Toma îl identificăm cu banul Croației din 1367.

Pe 18 septembrie 1358 Tarcea apare într-un document în care membrii familiei de Ip (Nicolae Ippi și tatăl său, Ioan, Nicolae fiul lui Rupert Ippi, și fiul acestuia, Andrei) respectiv fii lui Grigore Széplaki (Nagymihályi) (ambii aparținând neamului Turul – E.T.) zălogesc două sate din comitatul Solnoc lui Ladislau fiul lui Ioan Báthori pentru 500 de florini și alte 200 florini plătiți pentru răscumpărarea satului Tarcea:

(In Iteris) capituli ecclesie Waradiensis feria tertia. proxima post festum Exaltationis sancte crucis, anno Domini Millesimo CCCmo quinquagesimo octavo (emanatis) inter alia sic habebatur: quod constituti coram dicto capitulo Waradiensi Johannes filius Serefyl de Iph et Nicolaus filius eiusdem, necnon Nicolaus filius Ruberti de eadem Iph pro se personaliter et pro Andrea filio suo, assumptendo omne honus et gravamen super se, quod posset ex parte eiusdem Andree successu temporum provenire, item Leukus, Turul presbyter, Gregorius et Stephanus filii Gregorii filii Laurentii de Zeplak presentialiter ab una parte, ex altera vero vir nobilis magister Ladislaus filius Johannis filii Briccii de Batur, dixissent et retulissent coram dicto capitulo Waradiensi viva voce, quod cum idem Johannes filius Serefyl, Nicolaus filius Ruberti et filii eorumdem ac filii Gregorii quasdam possessiones eorum, Zanuk videlicet et Chalanus vocatas, in comitatu de Zonuk existentes, olim sub anno Domini Mmo CCCmo quinquagesimo quinto, a feria tertia proxima ante festum pretiosissimi Corporis Christi incipiens per spatium temporis sex annorum tunc proxime et per consequenteroccurrentium magistris Jakch filio Thome de Kusal et Nicolao filio Anyás de Dedach pro quingentis florenis iuxta continentiam aliarum literarum predicti capituli Waradiensis pignori obligassent, caventes iidem, ne ipsa pecunianon soluta eedem possessiones periclitarentur et ad extraneos transirent possessores, casus fortuitos providendo, easdem possessiones Zanuk et Chalanus vocatas, in duabus partibus eosdem filios Gregorii, in tertia vero parte prenomatos Johannem filium Serefyl, Nicolaum filium Ruberti et filios eorumdem contingentes, cum omnibus utilitatibus suis et pertinentiis earumdem universis, sub eisdem veris metis, sub quibus possesse extitissent ab antiquo, et iuxta continentiam privilegii condam domini Stephani inclyte reoordationis, regni Hungarie regis, super eisdem possessionibus confecti, cuius tenorom (per) idem capitulum inclusum sub sigillo iidem nobiles eidem Ladislao necessario fuissent daturi, a die eompletionis predictorum sex annorum, quo eedem possessiones a iurisdictione seu dominio eorumdem magistrorum Jakch et Nicolai liberarentur, usque tertiam decimam revolutionem annualem, hoc est per spatium temporis duodecim annorum integrorum a tunc immediate subsequentium, pro quingentis florenis, mediantibus quibus idem magister

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Ladislau predictas possessiones Zanuk et Chalanus dominio suo titulo impignorationis subdendas completis eisdem sex annis a predictis magistris Jakch et Nicolao redimere assumpsisset, necnon pro ducentis florenis aureis quos idem magister Ladislau extunc coram eodem capitulo eisdem filiis Gregorii precise in redemptionem cuiusdam **possessionis eorum Tarcha** vocate integraliter persolvisset, sepefato magistro Ladislao filio Johannis sub conditionibus infrascriptis sponte conducenti impignorassent coram ipso capitulo, per eosdem duodecim annos et non pauciores possidendas et habendas, fructusque et utilitates ac quaslibet obventiones percipiendas earundem et in usus proprios convertendas, introducendo eundem magistrum Ladislau extunc vigore dictarum literarum prelibati capituli in pacificum dominium predictarum (possessionum); insuper sumptus seu expensas ratione medietatis possessionis Z[e]plak per eundem magistrum Ladislau quovismodo faciendas, iidem filii Gregorii distinctim per se, in ea quantitate quam idem magister Ladislau, deposito solo se coram ipso capitulo Waradiensi iuramento, eidem magistro Ladislao absque portionē iudicis, ante litis ingressum cum prompta pecunia, prestito dicto sacramento, (in termino) per ipsum capitulum assignando, coram eodem capitulo solvere tenerentur.

Plata sumei de 200 de florini rămâne însă nerezolvată, magistrul Ladislau Báthori reclamă neplata ei pe 6 iulie 1370.

În 1363 și apoi în 1364 iobagii fratelui arhiepiscopului (Nicolae Vásári?) Toma, din Vășad, Tarcea și Apăți sunt somați să nu utilizeze pământurile vecine ale familiei Kissemjéni (din neamul Balogsemjén). Toma Vásári a fost fratele arhiepiscopului Nicolae Vásári, care la rândul lui a fost nepot al arhiepiscopului de Strigoni, Csanád, în consecință se pare că a moștenit porțiunile satului Tarcea aflate anterior în posesia lui Telegdi Csanád.

Regele Sigismund de Luxemburg donează în 1403 magistrului Ioan Tapsonyi, viceban al Slavoniei o serie de posesiuni confiscate de la fii lui Toma Rupolyi, Ștefan și Ioan, din cauza infidelității lor, printre care satele Vășad, Tarcea și Apăți.

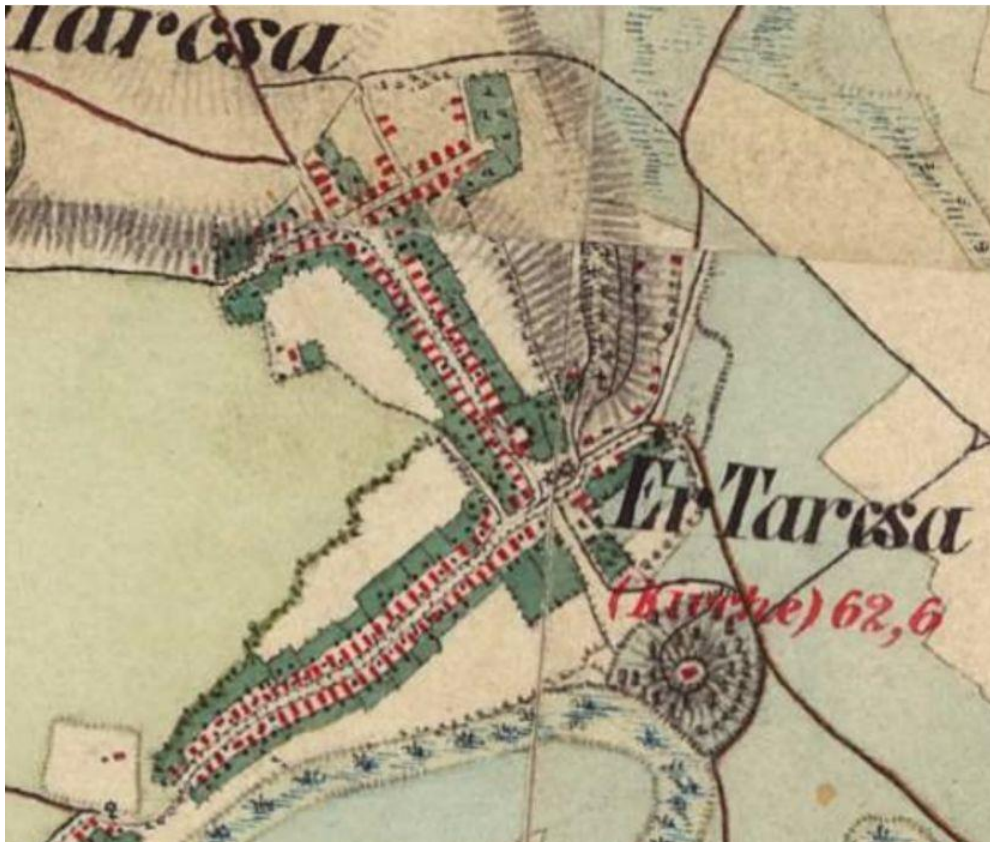
În cursul secolului al XV-lea se pare că vechii proprietari ai localității au dispărut, Tarcea ajungând în posesia unor mici nobili, ca familia Borsi, Félegyházi sau Szepesi.

În 1466 se derulează un proces între Toma Zólyomi și Valentin Szakolyi privind satul Tarcea și alte posesiuni date în zălogire.

Nos capitulum ecclesie Waradiensis memorie commendamus, quod cum juxta continenciam litterarum viri magnifici domini Michaelis Orzag de Grwth, regni Hungarie palatini et iudicis Comanorum adjudicatoriarum juramentarium, Thomas Zolyomi dictus de Zekelew contra egregium Valentinum de Zakol tricesimo secundo die festi beati Michaelis archangeli proxime preterito duodecimo se nobilibus super eo videlicet, quomodo circa festum Purificacionis beate Marie virginis proxime preteritum nobilis domina Margaretha, relicta condan Johannis Erdeg de Chama, ex voluntate et in nomine ipsius Thome fratris sui per Georgium Wran, Ladislau et Johannem de Kereky, Nicolaum Fodor de Banhaza familiares, item Pauluni Kowach de Semyen, Nicolaum Sobor, Georgium Paczay de Olthoman et Paulum familiarem eiusdem Georgii de Wran predicta quasdam possessiones, videlicet **Tharcha, Apathy, Kewrew, . . . nlak et Zeplak** vocatas, in comitatu Bihariensi existentes et habitas, annotatum Valentinum de Zakol titulo pignoris concernentes, a manibus dicti Valentini minus juste et indebite pro se occupari non fecisset, occupatasque minimé teneret et conservaret etiam de presenti, universos fructus et proventus earundem pro se recipi, easdemque possessiones depopulari non fecisset potencia mediante, et quod ipse Thomas in huiusmodi actione dicti Valentini innocens sit et existat penitus et immúnis, sacramentum prestare debuisset coram nobis. Quo termino instanté prefato Thoma Zolomy personaliter, pro annotato vero Valentino de Zakol Laurencio Dancz de Soklo cum procuratoriis litteris honorabilis capituli ecclesie Orodienis coram nobis constitutis, sponte sunt confessi in hunc modum: quomodo ipsi prescriptam juramentalem deposicionem annotati Thome de parciium voluntate ad tercium diem festi beati Andree apostoli proxime venturum sub forma fiende pacis prorogassent, ymo prorogarunt coram nobis eo modo, ut tunc ambe partes bic Waradiny compareant, et si causa in premissa concordare poterint,

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

bene quidem, alioquin idem Thomas eodem die prescriptum suum juramentum contra annotatum Valentinum duodecimo se nobilibus deponere teneatur coram nobis, testimonio presencium mediante. Datum feria quinta proxima ante festum Omnium Sanctorum, anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto.

În 1503 porțiunile din Tarcea ale lui Ladislau Erdohegyi, decedat fără moștenitori, au ajuns în posesia vistiernicului Ștefan Telegdi.

Pe 16 august 1524 Paul fiul lui Blasiu Ártándi se înțelege cu Luca fiul lui Benedict Kismarjai ca în cazul decesului său fără urmași posesiunile lui, printre care Tarcea și Apáti revin lui Luca.

La 3 iulie 1593 Sigismund Báthori, principele Transilvaniei donează lui Ioan Imreffy Szerdahelyi dijma percepută după satul Tarcea, pentru meritele sale.

În 1612 Ecaterina Hobordanczki, văduva lui Nicolae Sennyei respectiv nevasta lui Mihai Károlyi, Barbara Sennyei protestează împotriva văduvei lui Ioan Imreffy Szerdahelyi, Ecaterina Iffju și fiul ei, Mihai pentru ca aceștia să nu pună mâna pe posesiunile lor, printre care se afla și Tarcea.

În 1614 principele Gabriel Bethlen donează toate veniturile de dijmă după localitatea Tarcea lui Mihály Károlyi și nevastei acestuia, Barbara Sennyei.

Documentele medievale ne-au păstrat câteva nume de familii din Tarcea: 1501. (L. o. lt. Beres. F. 14. No. 5.) Kaytar; Litteratus Michael. — 1520. (L. o. lt. Stat F. No. 55.) M: Kys. — 1569. (Dec., bor) Adan, Agoston, Babos, 3 Bako, 3 Bakonnyas, Bedeo, 3 Byro, 3 Ceke, Chyatho,

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Cepey, Dekan, Felföldy, 2 Phwlop, Georgfy, Isoh, Isthwan, Jacab, Jog, 5 Jollako, 2 Kalmar, Kerekes, Keres, 2 Kyraly, Kochys, Kozmane rltă, Lay, Lenarth, Moh, 3 Nagy, Nemes, 3 Oltomany, Roka, Tamasy, Tolway, Torok, 2 Vgray; Bayri, 2 Bedereg, Cyoro, 2 Poretos.

S-au păstrat deasemenea denumiri geografice legate de sat din Evul mediu: 1338. (Károlyi, I. 128. l.) Lywkashalm monticulus, Furrowpatakfew rivulus, Erwyze fluvius, Farkashalm monticulus, Sarwarfuk locus, Kuzeper fluvius, Rythkafa arbores, Eer fluvius; Chegze fluvius.

În secolul al XIX-lea capitlul romano catolic orădean și familia Bujanovics au fost principalii proprietari ai localității. Biserica reformată a fost ridicată în 1834 iar cea greco catolică în 1846.

La sfârșitul secolului al XIX-lea Tarcea făcea parte din raionul Valea lui Mihai, împreună cu satele Bagamer, Adoni, Cheșereu, Valea lui Mihai, Șimian, Galoșpetreu, Otomani, Pișcolt, Sălacea și Vășad. Numărul caselor era de 187 iar a locuitorilor de 1120. Dispunea un oficiu poștal.

Disponem de statistici ale populației satului Tarcea pe naționalități, între 1880-1992:

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alții	Evrei	Rromi	Ucrainien	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

1880a	912	326	535	2	6+43	.	.	-	-	-
1880b	912	342	562	2	6	.	.	-	-	-
1890a	941	362	571	-	8	.	.	6	-	-
1900a	1070	303	767	-	-	.	.	-	-	-
1910a	1100	136	963	1	-	.	.	-	-	-
1920n	1132	518	574	-	40	40	.	.	.	.
1930a	1225	574	646	-	5	3	-	-	-	-
1930n	1225	586	585	1	53	21	31	-	-	-
1941a	1262	65	1196	1	-	-	-	-	-	-
1941n	1262	63	1164	1	34	-	33	-	-	-
1956	1375	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1966a	1313	532	781	-	-	-	-	-	-	-
1966n	1313	572	741	-	-	-	-	-	-	-
1977n	1156	431	638	1	86	-	83	1	-	2
1992n	1001	304	621	-	76	-	76	-	-	-

Statistica populației satului Tarcea pe religii, între 1869-1992:

An	Total	Ortodocși	Greco catolici	Romano catolici	Reformați	Evanghelici	Unitarieni	Izraeliți	Alții	Bapțiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

1869	870	-	407	27	414	-	-	22	-	.
1880	912	-	399	39	415	1	-	58	-	.
1890	941	-	403	26	457	-	-	55	-	.
1900	1070	-	503	37	478	2	-	50	-	.
1910	1100	6	481	64	515	-	-	34	-	.
1930	1225	11	579	62	532	1	-	21	19	19
1941	1262	7	565	82	520	2	-	8	78	78
1992	1001	202	148	71	512	-	1	-	67	66

Galoșpetreu (villa uxoris Gallus)

Formele denumirii: 1291. villa Petri in Nyr, villa uxoris Galus, 1321. Galuspetury. (Galoș-Petreu.)

Satul apare în documentele medievale pentru prima dată în registrul de dijmă episcopală din anii 1291-94, sub forma de villa Petri in Nyr. El s-a aflat atunci în comitatul Bihor, apoi până la sfârșitul secolului al XIV-lea (1398) în comitatul Sătmăr, de unde revine efectiv în 1411.

În 1291 preotul satului ce aparținea de nevasta unui anume Gallus, plătise 3 căpeci drept dijmă.

În 1321 magistrul Pousa fiul lui Ioan Kereki și fratele acestuia, Ioan renunță la drepturile de proprietate asupra satului Galoșpetreu, în favoarea prepozitului Telegdi Csanád din neamul omonim. Din document aflăm, că sora lui Telegdi a obținut deja anterior de la regele Carol Robert această posesiune, în urma decesului magistrului Ștefan fiul lui Mihai Kereki, după ce acest Ștefan i-a lăsat-o moștenire prin testament.

În 1322 satul apare în vecinătatea localităților Vășad și Zehun, deasemenea posesiuni ale lui Telegdi Csanád.

În 1338 este menționat drumul care duce dinspre Galoșpetreu spre Șimian:

...de quibus vertitur versus orientem et eundo parum venit ad duas metas terreas antiquas de quibus ad eandem partem eundo transit sex metas terreas singulares et venit ad tres metas terreas antiquas angulares prope quandam viam que de Peturi ducit versus Semien existentes ubi eadem terra Tarcha a terra Nagmihal separatur et iungit terram Apaty vocatam...

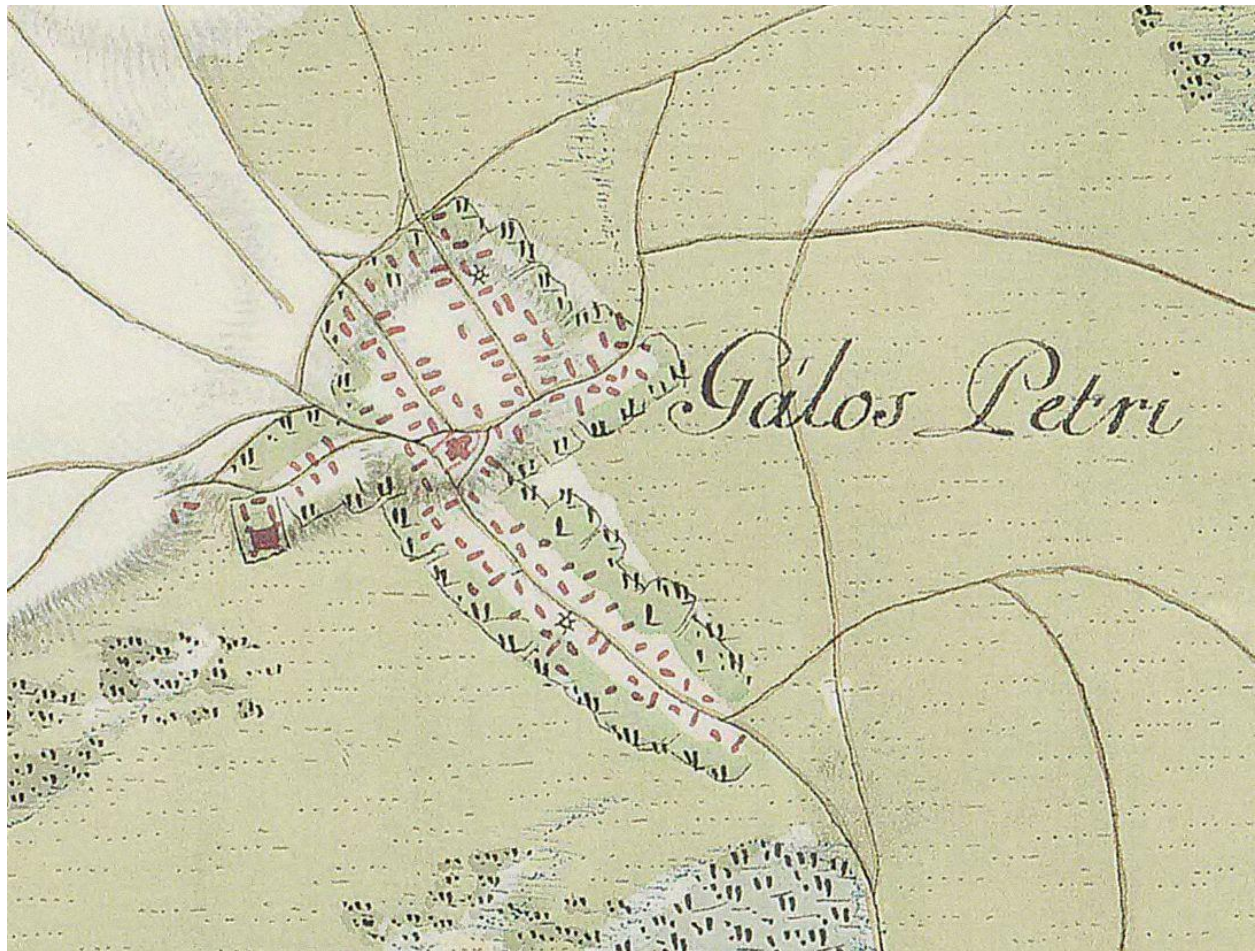
În 1342 Ștefan, Toma, Mihai, Alexius, fii lui Mihai Egyházaskereki îi întăresc printr-un document donația prin testament lui Telegdi Csanád, devenit între timp arhiepiscop de Strigoniu și rudelor acestuia.

În anul 1364 porțiunea din localitatea Galoșpetreu, ce aparținea lui Ioan Kun – decedat fără urmași - , a fost donată de regele Ludovic I. lui Gheorghe și Nicolae Telegdi:

Nos Lodouicus dei gracia Rex Hungarie Memorie commendantes, significamus tenore presencium vniuersis Quod nos consideratis et in memoriám reuocatis multipliciorum seruiciorum laude dignis meritis fidelium aule nostre militum dilectorum nobilium virorum magistrorum Georgy et Nicolai filiorum Nicolai de Telegd nobis et sacre nostre corone regie, In diuersis nostris et regni nostri negocys prosperis et aduersis per ipsos strenua virtute constanti fidelitate et diligenti solitudine cura peruigili exhibitorum etinpensorum, totum Jus quod nobis in **possessione Galospetri** vocata in Comitatu Zathmariensi sita ex defectu suorum possessorum competere, et nostre Regie collacioni legitime pertinere videretur, specialiter autem possessionariam porcionem condam Johannis dicti Cwn hominis vt dicitur absque heredum solacio viam carnis vniuerse ingressi et obhoc iuxta legem Regni nostri

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

consuetudinariam manibus nostris regys deuolutam in eadem possessione **Galospetri** habitam, totalem cum omnibus suis vtiütatibus et pertinencys sub earum veris et antiquis metis eisdem magistris Georgio et Nicolao per eosque Ipsorum heredibus et posteris omni eo iure quo ad nostram pertinent collacionem noue nostre donacionis titulo dedimus donauimus et contulimus irnmo damus et conferimus perpetuo et irreuocabiliter possidenda tenenda et habenda, Saluis tamen Juribus alienis, presentes autem dum nobis fuerint reportate faciemus sub maiore sigillo emanari. Datum in Gyosgewr feria quinta proxima post festum beati Dyonisy martiris, Anno domini Millesimo cccmo lxmo quarto.

În 1369 capitlul orădean raportează regelui Ludovic I punerea în posesie a lui Gheorghe și Nicolae Telegdi:

Capitulum ecclesie Waradiensis, Omnibus xpi fidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris, Salutem in salutis largitore, Ad vniuersorum noticiam Harum serie yolunus peruenire. Quod litteras Serenissimi principis Domini Lodouici dei gracia Illustris Regis Hungarie nobis directas recepimus snmpmo cum honore hunc tenorem per omnia continentes, Lodouicu s de i gracia a Re x Hungari e Fidelibus suis Capitulo ecclesie Waradiensis, Salutem et gráciám, dicunt'nobis fhleles aule nostre milites magistri Georgius et Nicolaus fily Nieolai de Telegd, quod ipsi in domínium cuiusdam possessionarie porcionis condam Johannis dicti Kwn Hominis sine

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

heredibus defuncti et aliorum Jurium in **possessione Galuspetri** vocata in Comitatu Zathmariensi sita, existentium titulo nostre collacionis, alys litteris nostris mediantibus exinde confectis patentibus eis facte Ipsos contingencium legitime vellent Introire et sibi eadem statuifacere possidenda, si alicuius contradiccio eis non obuiaret inhac parte Quare fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus, vestrum mittatis Hominem pro testimonio fidedignum quo presente Ladislaus de Fwdy vei Johannes de Mentbzenth, aut Petrus filius Johannis de Koch, Alys absentibus Homo noster ad facies possessionarie porcionis et aliorum Jurium iamdictos magistros Georgium et Nicolaum modo pretacto vigore nostre collacionis tangencium in ipsa possessione Galuspetri habitorum vicinis et conmetaneis suis vniuersis inibi legitime conuocatis et presentibus accedendo possessionariam porcionem et Jura predicta cum omnibus suis vtilitatibus et pertinencys Juxta suarum antiqua rum metarum cursus, eisdem magistris Georgio et Nicolao secundum seriem pretactarum litteratum nostrarum Statuat premissis nostre donacionis titulo possidenda perpetuo et ipsos possessionarie porcionis et Jurium eorumdem in dominio introductos reliquat (így) moraturos. Si non fuerit contradictum, Contradictores vero sí qui fuerint, Citet ipsos contra dictos magistros Georgium et Nicolaum in nostram presenciam ad terminum competentem racionem contradiccionis eorum reddituros. Et posthec seriem ipsius Statucionis vei nomina contradictorum et Citorum cum termino assignato nobis fideliter rescribatis, D a t u m B u d e i n festo beati Valentini martiris, Anno Domini Mmo cccmo lxmo nono. Nos itaque mandatis eiusdem Regie sublimitatis vt tenemur cupientes obtemperare vnacum Ilomine Regio Ladislao de Fwdy predicto Petrum presbiterum Rectorem altaris Sancte trinitatis de choro ecclesie nostre pro testimonio fidedignum ad premissa fideliter exequenda duximus destinandum, Qui demum ad nos reuersi et per nos requisiti nobis concorditer retulerunt, quod ipsi Sabbato proximoante Dominicam Ramispalmarum nunc preterito et alys diebus inmediate subsequentibus ad boc aptis ad facies possessionarie porcionis et aliorum Jurium iamdictos magistros Georgium et Nicolaum modo pretacto vigore Regie collacionis tangencium in ipsa **possessione Galuspetri** habitorum vicinis et conmetaneis suis vniuersis Inibi legitime conuocatis et presentibus accedendo possessionariam porcionem et Jura predicta cum omnibus suis vtilitatibus possessionariis et pertinencys juxta suarum antiquarum metarum cursus eisdem magistris Georgio et Nicolao secundem seriem pretactarum Litterarum Regalium statuissent premissis regie donacionis titulo perpetuo possidenda et ipsos possessionarie porcionis et Jurium eorumdem in dominio Introductos reliquissent moraturos, nullo penitus contradictore apparente, In cuius rei memoriám perpetuamque firmitatem presentes concessimus litteras nostras priuilegiales pendentis et autentici sigilli nostri munimine roboratas, Datum in die Cene Domini Anno eiusdem Millesimo cccrao lxmo nono. Viris discretis Philippo preposito Petro lectore. Stephano Cantore, Jaeobo Custode Ceterisque Canonicis dominis ac magistris salubriter existentibus.

În 1398 respectiv pe 2 ianuarie 1406 regele Sigismund de Luxemburg emite un document privilegial privind localitatea Galoșpetreu, la solicitarea lui Nicolae Telegdi.

Sigismundus dei gracia Hungarie Dalmacie Croacie Rarne Servie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque rex marchio Brandenburgensis ac sacri Romani imperii archicamerarius, necnon Bohemie et Lucemburgensis heres, omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris, presens carmen cernentibus. salutem in eo qui est omnium vera salus. Regie serenitatis glorie congruit et honori, fidelia fidelium obsequia ubertatis gracia fecundare, promptumque suum animum promciorem efficere retribucionis cum favore. Proinde uniuersorum tam presencium quam futurorum noticie harum serie declaramus, quod cum nos prelatorum ac baronum, ac pociorum regni nostri procerum communicato consilio et sana delibera- •cione exinde subsecuta, id statuentes decreuimus et ubique in regno nostro fecerimus publice proclamari, ut universe litere serenissimi principis domini Lodovici regis Hungarie etc. patris et soceri nostri sub ipsius secreto sigillo tantummodo, ac excellentissimarum principum dominarum Elizabeth matris et Marié contboralis reginarum dicti regni Hungarie nostrarum carissimarum felicium recordacionum, necnon nostre sub earum atque nostris tam maioribus quam minoribus sigillis super factis quibuscunque et presertim possessionariis pro. quibuscunque personis dignitate quavis et condicione fungentibus, ecclesiasticis utputa et secularibus date et assignate, pro tollendo omni dubio removendoque scandalo et ad evitanda multa atque varia, que propter sigillorum ipsarum dominarum reginamul deperdicionem, nostrorumque tam minoris quam maioris videlicet duplicis, ex causis et racionibus legitimis confraccionem, in multorum iuribus et presertim possessionariis damna gravia et periculosa detrimenta bactus evenire potuerunt, a festo beati Georgii martyris iam

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

proxime elapso, usque festum eiusdem primitus affuturi, sub pena renovacionis annullacionis et cassacionis huiusmodi literarum non producendarum, per nos vidende examinande et si opus fieret sub presenti nostro maiori sigillo de novo preparato confirmande approbande et ratificande, nostre claritatis exhiberi deberent conspectui et presentari. Tandem fidelis noster miles strenuus magister Jobannes filius Nicolai de Telegd, nostre claritatis adiens conspectum, exhibuit et presentavit nobis quasdam literas nostras privilegiales, predicto maiori nostro ut prefertur ex causis legitimis permactato seu confracto duplici sigillo pendenti communitas, tenores et continencias quarumdam duarum literarum, unius videlicet pretacti domini Lodovici regis patentis secreto rotundo suo sigillo consignate, perennalem donacionem cuiusdam **possessionis Galospetri** vocate in comitatu Zathmariensi existentis et pertinenciarum ipsius, et alterius capituli ecclesie Waradiensis privilegialis legitimam stationem possessionis antefate pertinenciarumque eiusdem pro condam magistris Georgio fratre patruelae et Nicolao predicto patre ipsius

Johannis eorumdemque heredibus factas, limpide explicancium, transscriptive et confirmative de verbo ad verbum in se continentes, tenoris subnotandi; supplicans exinde nostro culmini prece subiectiva, ut easdem ratas gratas et acceptas habendo, nostrisque literis similiter privilegialibus sub predicto nostro novo autentico maiori sigillo duplici emanandis verbaliter inseri faciendo, pro eodem magistro Jobanne ipsiusque heredibus innovantes, in eum valituris dignemur confirmare; quarum tenor is est: Sigismundus dei gracia Hungarie Dalmacie Croacie Rame Servie Gallicie Lodomerie Comanie Bulgarieque rex ac marchio Brandenburgensis, sacri Romani imperii archicamerarius necnon Bohemie et Lucemburgensis heres, omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris, presencium noticiam habituris, salutem in salutis largitore. Cum a nobis petitur, quod iustum est et honestum, regiam decet excellenciam graciosum prebere consensum, in his presertim, que suorum fidelium commodis et

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

profectibus utiliter cernuntur convenire. Sane ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire literarum, quod egregius vir magister Johannes filius Nicolai de Telegd fidelis noster, in nostre celsitudinis veniens presenciam, exhibuit nobis quasdam duas literas, unam videlicet olim excellentissimi principis et domini domini Lodovici regis Hungarie patris et soceri nostri carissimi felicis recordacionis patentem, parvo rotundo et secreciori sigillo suo consignatam, de et super perennali sua donacione cuiusdam **possessionis Galuspetri** vocate in comitatu Zathmariensi site, et suarum pertinenciarum; et aliam honorabilis capituli ecclesie Waradiensis privilegiam, super legitima statuacione earumdem, pro condam magistris Georgio fratre patruelis et Nicolao patre suis, eorumdemque posteritatibus ex consequenti rite factis confectas, tenorum subsequencium. Supplicans exinde nobis idem magister Johannes prece humillima, ut easdem binas literas, quoad omnes earum continencias clausulas et articulos, ratas gratas et acceptas habendo, nostrisque literis privilegialibus verbotenus inseri faciendo, pro ipso et suis beredibus innovantes perpetuo valituras dignemur confirmare; quarum unius utputa ipsius condam domini Lodovici regis litere patentis, tenor talis est: Nos Lodovicus .... Alterius vero litere, videlicet annotati capituli ecclesie Waradiensis privilegialis tenor sequitur in hec verba: Capitulum ecclesie Waradiensis.... Nos igitur supplicacionibus ipsius magistri Johannis antefatis, nostre per ipsum modo quo supra cum modescia porrectis maiestati, clementer exau ditis et admissis, pretitulatas geminas literas, ipsius videlicet condam domini Lodovici regis patentem et annotati capituli AWaradiensis privilegiam, non abrasas non cancellatas nec in aliqua sui parte suspectas, sed prorsus omni suspicionis ambagine carentes, irno mera veritatis integritate prepollentes, presentibusque de verbo ad verbum sine diminucione et augmento aliquali insertas, quoad omnes earum contiuecias clausulas et articulos, acceptamus approbamus et ratificamus. Eas nihilominus, requirentibus fidelitatibus et fidelium servitorum non immerito premiandorum meritis prefati magistri Jobannis filii Nicolai per ipsum summa cum diligencia et sollicitudine indefessa nostre maiestati exhibitis et impensis, de prelatorum et baronum nostrorum consilio prematuro et uniformi decreto eorumdem, regia auctoritate et potestatis plenitudine ac ex certa sciencia nostre maiestatis, simul cum premissa possessionaria donacione et statuacione superius in earumdem binarum literarum tenore limpide expressis et declaratis, pro eodem magistro Johanne ac eius heredibus et posteritatibus universis innovando, perpetuo valituras confirmamus, presentis scripti nostri patrocinio mediante, sine dumtaxat preiudicio iuris alieni. In cuius rei memoriám firmitatemque perpetuam presentes concessimus literas nostras privilegiales, pendentis et autentici sigilli nostri duplicis munimine roboratas. Dátum per manus reverendissimi in Christo patris et domini domini Johannis deKanisa dei et apostolice sedis gracia archiepiscopi alme ecclesie Strigoniensis locique eiusdem comitis perpetui necnon primatis et apostolice sedis predicte legati ac aule nostre regie maiestatis eximii cancellarii, fidelis nostri et dilecti, anno domini M^{TM} CCC^o nonagesimo octavo, quinto idus mensis Marcii...

La solicitarea magistrului Ioan fiul lui Nicolae Telegdi, regele Sigismund dispune în 1411 transferarea localității din comitatul Sătmar și comitatul Bihor.

În cursul întregului ev mediu satul rămâne în posesia familiei Telegdi și a unor familii aflate în relație de rudenie cu aceștia. Astfel în 1471 membrii familiei Madarászi zălogesc lui Ioan Telegdi porțiunile lor din Galoșpetreu pentru suma de 300 florini de aur:

Nos capitulum ecclesie Waradiensis memoriae commendamus per praesentes, quod Ladislaus de Madaraz et nobilis domina Brigida vocata relicta quondam Stephani de eadem Madaraz, idem etiam Ladislaus onera et qualibet gravamina Ioannis filii et nobilis puellae Catherinae filiae suorum, praefata autem domina Brigida et idem Ladislaus modo simili onera Ladislai filii necnon nobilium puellarum Helenae, Annae et Elizabet filiarum dicti quondam Stephani de Madaraz ex eadem domina Brigida procreatorum ad infrascripta observanda penitus in se et cunctas scilicet eorum baereditates recipientes ab una parte, siquidem ex alia egregius Ioannes filius Ioannis de Thelegd coram nobis personaliter consütuti per eosdem Ladislaum de Madaraz et dominam Brigidam confessum extitit sponte in hunc modum, quomodo ipsi totales portiones ipsorum ac praefati quondam Stephani necnon filiorum et filiarum suorum supradictorum possessionarias **in possessione Galospetri** vocata in comitatu Byhoriensi existentes habitas, quae nunc apud manus egregii Andreáe de Nagy Mihali pro trecentis florenis auri puri pignoris titulo haberentur praefato Ioanni de Thelegd causa redemptionis et reoptentionis dedissent et concessissent nostrique

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

dederunt et concesserunt in praesentia, quod ipse Ioannes dictas portiones ipsorum a praefato Andrea de Nagy Mihály et etiam ab aliis, in quorum manibus eadem temporum in successu existentes dum voluerit ad se redimendi liberam habeat facultatem, dum autem ipse Ladislaus de Madaraz aut alii praescripti vei eorundem haeredes in aliquo capitulo seu conventu praefato Ioanni de Thelegd fassionem in eo facere voluerint, ut ipsi dictas portiones ipsorum in ipsa Galospetri habitas pro quibusdam tribus possessionibus ipsorum Zarand, Kydek et Harapsyles in dicto comitatu existentibus, quae ad praesens mediantibus litteris nostris fassionalibus superintendentibus confectis erga manus dicti Ioannis de Thelegd pro ducentis florenis auri puri redemptione scilicet capitum ipsorum titulo pignoris haberentur transmutare voluerint, extunc idem Ioannes de Thelegd ipsas portiones eorundem in dicta **Galospetry** habitas pro ipsis trecentis florenis auri, per quos iam easdem redemisset necnon pro praedictis ducentis florenis, pro quibus dictae tres possessiones apud suas manus haberentur pignoris titulo ad se recipere dictasque possessiones Zarand, Kydek et Harapsyles eidem Ladislao de Madaraz ac aliis praenominatis remittere et resignare deberet et teneretur easdemque portiones ipsorum nobilium de Madaraz in dicta Galospetri existentes dictus Ioannes de Thelegd titulo pignoris erga se tamdiu tenere fructusque et quaslibet utilitates earundem percipere valeat atque possit, donec et quousque sibi de praescriptis quingentis florenis auri puri suis satisfactum fuerit quoad plenum ham nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum secundo die festi Pentecostes anno Domini millesimo quadingentesimo septuagesimo primo.

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

În 1482 apare ca proprietari familia Macskási. În 1503 aparține familiei Telegdi, vistiernicul Ștefan Telegdi obține o nouă donație privilegială asupra satului.

Documentele medievale ne-au păstrat câteva nume de familie ale locuitorilor din Galošpetreu: 1436. (Kállay, XV. R. III. 235.) M: Keneres, Nag. — 1561. (Bunyitay: Adatok.) M: Genchy, Kaggya, 2 Kovach, Malva, 2 Nagy, Zabo; B: Pornod. — 1599. (Dica.) Bantj, Beke, 2 Byro, Deak, 2 Embeor, Faczyar, Fanczjar, Futas, Geuasi, Imreh, Kalmanj, Kantor, Karassay, Kyralj, 3 Kouacz, Malua, 2 Mihal, Niak, 2 Orban, 3 Pap, Penzeos, 3 Somogj, Syuos. 2 Sobas, Seoke, Tysaj, Vegh, 2 Zeold; Balajko, Wajda.

Deasemenea cunoaștem câteva nume geografice legate de localitate și vecinătățile ei: Zihay (Zuhon) praedium — 1496. (L. o. lt. 27.) Fyzeek pratum, Wyzeszegh alio nomine Wyzzeg pratum; Welenfew stagnum. — 1561. Kawassy-Reesz portio.

În 1612 Ecaterina Hobordanczki, văduva lui Nicolae Sennyei respectiv nevasta lui Mihai Károlyi, Barbara Sennyei protestează împotriva văduvei lui Ioan Imreffy Szerdahelyi, Ecaterina Iffju și fiul ei, Mihai pentru ca aceștia să nu pună mâna pe posesiunile lor, printre care se afla și Galošpetreu.

În 1614 principele Gabriel Bethlen donează toate veniturile de dijmă după localitatea Galošpetreu lui Mihály Károlyi și nevestei acestuia, Barbara Sennyei: *universas et quaslibet decimas totalium et integrarum possessionum Zent-Éradon, Tarczia, Ótomány, Gálospetri, Albevs, Almosd et Mihályfalva, omnino in comitatu Bihariensi existentium habitas, hactenus in rationem fisci nostri accumulari solitas, utputa vini, tritici, siliginis, hordei, avenae, milii, canabis, lini, bladorum, apum, agnorum, agnellorum, porcorum, et ceterarum leguminum in terra nascentium ac decimari solitarum, memorato domino Michaeli Karoly ac per eum generosae dominae Barbarae Segniey consorti ipsius charissimae, benigne, vita ipsorum durant.*

După secolul al XVII-lea apar alte familii nobiliare cu posesiuni în Galošpetreu: familia Dráveczky, Bernáth, Komáromy, Fráter, Csáky. În cursul secolului al XIX-lea proprietarii localității au fost familia Dráveczky, Vincențiu Fráter și Ludovic Szabó.

Conform unor tradiții biserica reformată a fost ridicată prin 1621, fiind reconstruită radical în 1852, cea greco catolică a fost ridicată în 1892. Dintre conacele construite în secolul al XIX-lea se remarcă cea a lui Iuliu Dráveczky din 1846, și cele ale lui Vincențiu Fráter ridicate în 1860 respectiv 1895.

La sfârșitul secolului al XIX-lea Galošpetreu făcea parte din raionul Valea lui Mihai, împreună cu satele Bagamer, Adoni, Cheșereu, Valea lui Mihai, Șimian, Tarcea, Otomani, Pișcolt, Sălacea și Vășad. Numărul caselor era de 194 iar a locuitorilor de 1350, din care 740 reformați, 429 greco catolici și 121 romano catolici.

În 1910 numărul locuitorilor era de 1374, din care 1333 maghiari, 41 români, 124 romano catolică, 426 greco catolici și 760 reformați.

Disponem de statistici ale populației satului Galošpetreu pe naționalități, între 1880-1992:

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alții	Evrei	Rromi	Ucrainien	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

1880a	1032	85	899	4	2+42	.	.	-	-	2
1880b	1032	89	937	4	2	.	.	-	-	2
1890a	1194	24	1164	5	1	.	.	-	-	1
1900a	1349	63	1284	2	-	.	.	-	-	-
1910a	1374	41	1333	-	-	.	.	-	-	-
1920n	1358	420	897	-	41	41	.	.	.	.
1930a	1552	474	1048	1	29	28	-	1	-	-
1930n	1552	494	1024	1	33	28	-	-	-	1
1941a	1640	3	1637	-	-	-	-	-	-	-
1941n	1640	13	1627	-	-	-	-	-	-	-
1956	1930	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1966a	1956	247	1707	-	2	-	-	-	-	1
1966n	1956	605	1350	-	1	-	-	-	-	1
1977n	1467	307	1149	-	11	-	10	-	-	1
1992n	1025	122	868	-	35	-	35	-	-	-

Statistica populației satului Galošpetreu pe religii, între 1869-1992:

An	Total	Ortodocși	Greco catolici	Romano catolici	Reformați	Evanghelici	Unitarieni	Izraeliți	Alții	Bapțiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1869	1273	-	276	113	715	-	-	169	-	.
1880	1032	-	274	51	603	1	-	103	-	.
1890	1194	4	330	140	618	7	-	95	-	.
1900	1349	-	422	128	740	4	-	55	-	.
1910	1374	3	426	124	760	-	-	61	-	.
1930	1552	3	525	167	795	1	-	35	26	26
1941	1640	-	471	176	880	-	-	24	89	89
1992	1025	33	239	60	662	-	-	-	31	28

Adoni

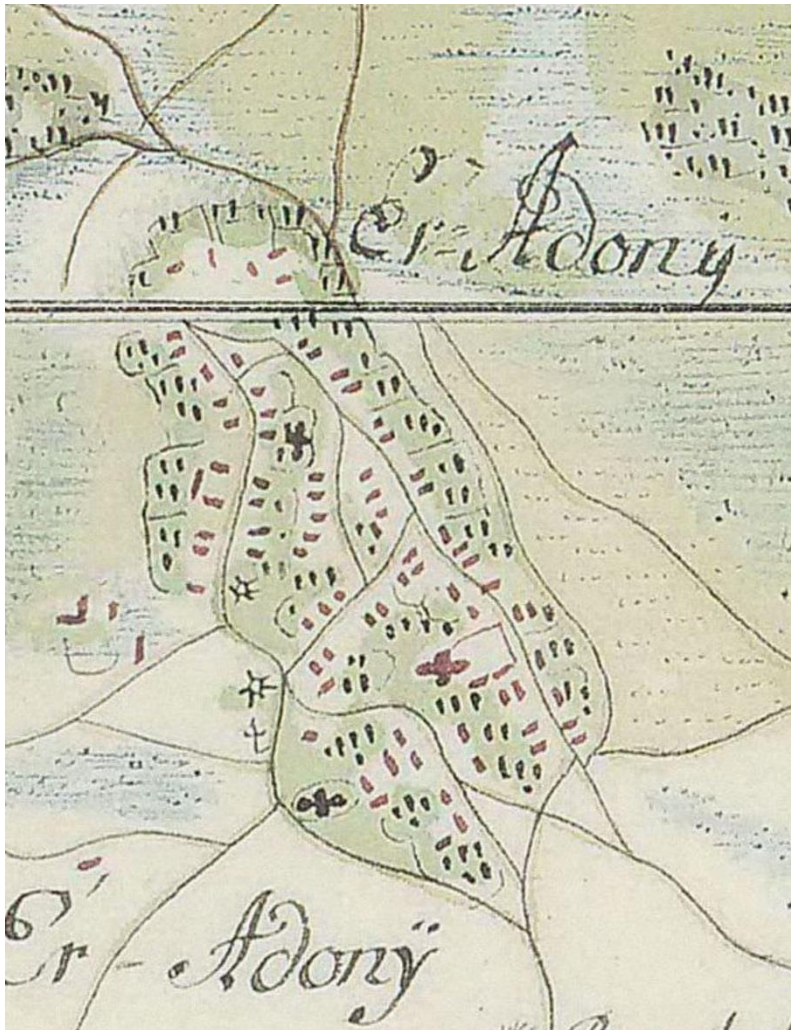
Formele denumirii localității: Adony. 1262. Odon, 1337. Adan, 1408. Eeradon. (Éradony, Adoni.)

Satul apare pentru prima dată în documente în 1262, moment în care ordinul ioanit prin magistrul Ferrustan vinde localitatea depopulată Adoni lui Ioan Kereki, care dispunea deja de drepturi prin zălogire.

Capitulum ecclesie Waradiensis universis Christi fidelibus presens scriptum inspecturis salutem in dominó sempiternam. A d nniuersorum noticiam tam presencium quam futurorum harum serié volumus pervenire, quod cum Ferrustan magistrus hospitális generális cruciferorum in regno Hungarie coram nobis cum tribus fratribus suis similiter cruciferis personaliter constitutus quasdam **terras ecclesie ipsorum habitatoribus destitutas Odon** et Wezend vocatas in comitatu Bykoriensi et Zathmariensi existentes comiti Johanni de Kereky triginta quinque marcis se dixit pignori obligasse., quas quidem triginta quinque marcas ab eodem receptas dictus magister Ferrustan et fratres sui ad transmaritanas partes pro sublevamine diversarum necessitatum ipsorum asserebant transmitters; super quarum eciam terrarum obligacione quamplures literas nostras prefatus comes Johannes nobis exhibuit, quarum tenor continebat quod si in revolucionem ipsius anni prescriptus Ferrustan magistrus hospitális ipsas terras redimere non curaret extunc pena dupli gravaretur; et quia in huiusmodi condicione et pactacione coram nobis habita inter

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

partes iusticia precedere debeat, advoluto ipso anno videlicet octavarum Pentecostes prout litere nostre super hoc confecte continebant, utraque parte coram nobis comparente per dictum magistrum Ferrustan dictum exitit, quod quia nimia necessitate urgente et gravamine dupli in redempcione predictarum terrarum cohercente per eundem dicte due t erre redimi non possent petens addimentum fieri per ipsum comitem Johannem videlicet quindecim marcas ut ipsas duas terras perpetuo sibi et suis heredibus committeret possidendas, quas quidem quindecim marcas prescriptus comes Johannes supradicto ma gistro Ferrustan crucifero supra addimentum pecuniarum antedictarum coram nobis solvit, et facta solutione huiusmodi sepe dictus Ferrustan magister hospitalis cruciferorum sepe dictas duas **terras Odon** et Wezend vocatas predicto comiti Johanni de Kereky et per eum suis heredibus heredumque suorum successoribus vendidit et tradidit coram nobis perpetuo irrevocabiliter possidendas; adiecUim fuit eciam quod processu temporis si pretactus magister Ferrustan necnon et successores eiusdem vei fratres litem seu controversiam super terris predictis contra ipsum comitem Johannem movere attemptarent, resolutis et redditis pecunys per dictos fratres necnon et gravamine dupli superaddito, predictae t erre restituentur eisdem. In cuius rei memori am et perpetuam firmitatem presentes concessimus sigilli nostri munimine roboratas. D atum in octavis Pentecostes, anno domini M^o ducentesimo sexagesimo secundo; Batur preposito, Gregorio lectore, Iwan cantore, Nato custode existentibus.

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

În 1302 documentul este întărit de capitlul orădean:

Nos capitulum ecclesie Waradiensis significamus universis quibus expedit presencium per tenorem, quod nobilis vir comes Johannes de Kereky coram nobis personaliter constitutus dixit, quod quia propter condicionem temporis impacati quoddam privilegium nostrum verens secum deferre et in iudicio exhibere, nos instantissime postulavit ut idem privilegium super quibusdam **possessionibus Odon** et Wezend vocatis confectum presentibus transscribi faceremus ad cautelam, cuius quidem privilegegy forma hec est: Capitulum stb. Nos itaque iustis et legitimis petitionibus prefati comitis Johannis inclinati, memoratum privilegium non abrasum non cancellatum nec in aliqua sui parte viciatum de verbo ad verbum transsumi fecimus presentibus et nostro sigillo consignari. Dátum feria tertia proxima post dominicam Reminiscere, anno domini M J cccJ secundo.

Judecând din forma numelui, satul a fost întemeiat cu siguranță înainte de secolul al XIII-lea. Cel care i-a dat numele este probabil acel Odon fiul lui Iwanka, menționat în documentele secolului al XIII în Bihor. După invazia tătară localitatea a junge în posesia coroanei.

În 1337 regele Carol de Anjou donează satul Adoni lui Nicolae fiul lui Negyvenszili Ivánka din neamul Gutkeled:

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Karolo rege in Debreczen in octavis festi beati Martini confessoris anno a nativitate Christi Millesimo tricentetimo tricesimo septimo existente, Nicolaus filius Iwanka de Nagywezel fidelis ipsius domini Karoli regis cum sui sanguinis effusione et diversorum letiferorum vulnerum suscepione pro sue corone et culminis sui regii excellencia fideles et sinceros exhibuisset famulatus, propter quod eciam ipse Nicolaus suis propriis meritis exposcentibus pro particulari retributione suorum meritorum a sua regia maiestate ex speciali gracia et favore per quarumdam possessionum videlicet Adam iuxta fluvium Ker et medietatis possessionis Feleghaz iuxta fluvium Berekyo in comitatu Bykoriensi existentis collaciones et donaciones ut dictum fuisset meruisset predotatus honorari; ideo ipse dominus Karolus rex ad puriorem et cerciorem evidenciám sue graciae et favorem, predictarum **possessionum Adon** et Feleghaz donaciones et collaciones pej ipsum uti idem Nicolaus asseruisset factas, pro fidelitatibus ipsius Nicolai filii Iwanka propriis sibi tantum et cum nullo ex suis fratribus uterinis quam patruelibus et cognacionalibus participandas confessus fuisset se fecisse, committendo ut ipsas possessiones per ipsum Nicolaum a sua regia maiestate obtentas idem Nicolaus filius Iwanka pro se in filios filiorum perenniter conservando cum nullo ex predictis fratribus suis uterinis et patruelibus et generacionalibus participare et dividere teneretur.

Jumătatea localităţii a fost donată în 1408 de regele Sigismund de Luxemburg lui Kelemen Korpádi prepozit de Pozega, vicecancelar regal respectiv lui Ambrozie fiul lui Dionisie Vetési:

Omnibus Christi fidelibus presentibus pariter et futuris presencium noticiam habituris conventus ecclesie sancte crucis de Lelez salutem in omnium salvatore. Ad universorum noticiam harum serie volumus pervenire, quod nos literas excellentissimi domini nostri domini Sigismundi dei gracia regis Hungarie Dalmacie Croacie etc. marchionisque Brandenburgensis etc. sacri romani impery vicary generalis et regni Bohemie gubernatoris nobis directas, honore quo decuit recepimus in hec verba: Sigismundus dei gracia rex Hungarie etc. fidelibus suis conventui ecclesie de Lelez salutem et gratiam. Dicitur nobis in personis honorabilis viri domini Clementis prepositi ecclesie de Posega, item Ambrosy fily Laurency de Wethes, Pauli fily Dionisy de Korpad fratris videlicet eiusdem domini Clementis carnalis, ac Georgy Emerici et Gerardi filiorum Johannis, Blasyque Augustini et Georgy filiorum Demetry fily eiusdem Dionisy, necnon Valentini et Ladislai filiorum nobilis domine Elizabeth vocate, ac Michaelis et Mathie natorum alterius nobilis domine Scolastica vocate filiarum predicti Dionisy sororum utputa carnalium ipsius domini Clementis, quomodo ipsi in dominium directarum et equalium medietatum quarumdam duarum **possessionum Eeradon** populose in Bihoriensi, et Ragald vocatarum habitatoribus destitute in Zathmariensi comitatibus existencium et habitatum, quantum videlicet ad medietatem ipse dominus Clemens prepositus et fratres sui antedicti, quantum vero ad aliam medietatem dictarum medietatum possessionum pretactarum prefatus Ambrosius filius Laurency de Wethes legitimé vellent introire si contradiccio cuiuspiam ipsi non obviaret in hac parte; super quo fidelitati vestre firmiter precipiendo mandamus, quatenus vestrum mittatis hominem pro testimonio fide dignum, quo presente Ladislaus vei Georgius fily Nicolai de Domanhyda aut Demetrius filius Nicolai de Kyrally sive Stephanus Wrdugh de Pelbardhyda vei Nicolaus de Keuche aut Ladislaus sin Pazman de Panaz alys absentibus homo noster ad facies prefatarum duarum **possessionum Eeradon** et Ragald vocatarum vicinis et commetaneis earumdem universis inibi legitimé convocatis et presentibus accedendo, introducat quoad medietatem prefatos dominum Clementem prepositum, Paulum Georgium Emericum et Gerardum, Blasiumque Augustinum et Georgium, necnon Valentinum et Ladislaum ac Michaellem et Mathiam, ad aliam vero medietatem prefatum Ambrosium de Wethes in dominium dictarum rectorum et equalium medietatum prescriptarum possessionum Eeradon et Ragald vocatarum, statuatque easdem medietates eisdem iure ipsis incumbenti perpetuo possidendas si non fuerit contradictum, contradictores vero si qui fuerint, citet ipsos contra annotatos dominum Clementem prepositum, item Ambrosium Paulum ac Georgium, Emericum et Gerardum, Blasiumque Augustinum et Georgium, necnon Valentinum et Ladislaum ac Michaellem et Mathiam in specialem presenciam nostre maiestatis ad terminum competentem rationem contradiccionis eorum reddituros; et post hec ipsarum introduccionis et statucionis seriem cum nominibus contradictorum et citatorum si qui fuerint, terminoque assignato eedem speciali

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

În același an Benedict Jankahazi îi donează jumătate din posesiunea Adoni aceluiași Ambrozie Vetési.

În 12 noiembrie 1411 la ordinul palatinului Nicolae Garai, Ambrozie Vetési a fost pus în posesia unui sfert din localitatea Adoni:

Nos Nicolaus de Gara regni Hungarie palatinus et iudex comanorum memorie commendantes tenoré presencium significamus quibus expedit universis, quod cum nos ad instantem petitionem magistri Ambrosy fily Laurency de Vethes unacum Georgio magno de Zilagh regio, et Petro filio Stephani capituli ecclesie Albensis hominibus, nostrum hominem videlicet Jacobum de Baranya de congregacione nostra generáli universitati nobilium comitatus Bihoriensis feria sexta proxima ante festum Omnium Sanctorum prope Waradinum celebrata, ad infrascriptam possessionariam introduccionem et statucionem faciendam duxissemus destinandum, demum ydem exinde ad eandem congregacionem nostram ad nos reversi nobis concorditer retulerunt, quod ipsi die dominico proximo post prescriptum festum Omnium Sanctorum decimo scilicet die dicte congregacionis nostre ad faciem **possessionis Odon** vicinis et commetaneis eiusdem universis inibi legitimé convocatis et presentibus accedendo, introduxissent eundem magistrum Ambrosium in dominium recte et coequalis quarte .partis possessionis pretaxate sub certis signorum metalium ac limitacionibus eorumdem in literis capituli ecclesie Waradiensis limpidius specificatis, eandemque cum cunctis eiusdem utilitatibus et pertinencys universis rite et legitimé ad eandem quartam partém dicte possessionis spectare debentibus eidem magistro Ambrosio iure sibi incumbenti perpetuo possidendam nemine contradictore apparente statuissent; quorum quidem regy nostri et capituli Albensis hominum relacione facta et percepta, nobis seriem prescriptarum possessionariarum introduccionis et statucionis coram vicecomite et iudicibus nobilium iuratisque assessoribus ac ceteris nobilibus congregacionis nostre antefate publice et manifeste more consveto tribus vicibus insinuari et promulgari facientibus, quia sicut in facie dicte **possessionis Odon** sic et nunc in dicta nostra congregacione prescriptis introduccioni et statucioni eiusdem porcionis possessionarie, videlicet quarte partis coequalis ipsius **possessionis Odon** modo premissis dicto magistro Ambrosio factis nullus contradictor obviavit, pro eo eorumdem vicecomitis iudicum nobilium iuratorumque assessorum congregacionis nostre antefate nobis assistencium adhibito consilio prematuro, premissam quartam partém dicte **possessionis Odon** modo previo dicto magistro Ambrosio statutam eidem suisque heredibus iure sibi attinenti perpetue possidendam relinquimus et committimus possidere tenere et habere auctoritate nostra iudiciaria mediante, salvo iure alieno. In cuius rei memóriam firmitatemque perpetuam presentes literas nostras privilegiales pendentis sigilli nostri munimine roboratas eidem magistro Ambrosio duximus concedendas communi iusticia svadente. Dátum quartodecimo die congregacionis nostre predictae, in loco memorato, anno domini Millesimo quadringentesimo undecimo.

Partea de 35 de parcele ale neamului Gutkeled din Adoni a ajuns în secolul al XV-lea în posesia familiilor Adonyi, Pércsi, Upori și Szepesi.

În 1465 aparține comitatului Sătmar.

Documentele medievale ne-au păstrat o serie de nume de familii din Adoni: 1448. (DL 29262.) Baga. — 1455. (L. o. lt. 33.) Baga, Barthwlws. — 1463. (Kállay, XV. R. III. 926.) Adoni, Jolanka; Bartolius. — 1494. (L. o. lt. 8.) Biro. — 1502. (Múz. törzs. 20.) Gyuzá. — 1599. (Dec., bor.) Antal, Bene, Boros, 2 Beöndeö, 3 Chyre, Elekeos, Fazakas, Fekete, Foris, Gal, Hagios, Kantor, Kiraly, Kouachi, 4 Nagy, Parlaghi, Zekeoli, 2 Vezendi, 2 Vincze; B: Bagha, Olah, 2 Teoreok, Turokin.

Deasemenea au fost menționate în documentele medievale o serie de denumiri geografice de pe teritoriul satului: 1435. (Károlyi, II. 162. l.) Er fluvius seu pratum; Maclabytho (Maklabitho). — 1455. (L. o. lt. 33.) Chydeberke silva, Ermellek terrae arabiles, Hegyenvaloerdew silva; Bagald silva; Kewlsewragal silva.

În 1612 Ecaterina Hobordanczki, văduva lui Nicolae Sennyeyi respectiv nevasta lui Mihai Károlyi, Barbara Sennyeyi protestează împotriva văduvei lui Ioan Imreffy Szerdahelyi, Ecaterina

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZARII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Iffju și fiul ei, Mihai pentru ca aceștia să nu pună mâna pe posesiunile lor, printre care se afla și Adoni.

În 1614 principele Gabriel Bethlen donează toate veniturile de dijmă după localitatea Adoni lui Mihály Károlyi și nevestei acestuia, Barbara Sennyei: *universas et quaslibet decimas totalium et integrarum possessionum Zent-Éradon, Tarczia, Ótomány, Gálospetri, Albevs, Almosd et Mihályfalva, omnino in comitatu Bihariensi existentium habitas, hactenus in rationem fisci nostri accumulari solitas, utputa vini, tritici, siliginis, hordei, avenae, milii, canabis, lini, bladorum, apum, agnorum, agnellorum, porcorum, et ceterarum leguminum in terra nascentium ac decimari solitarum, memorato domino Michaeli Karoly ac per eum generosae dominae Barbarae Segniey consorti ipsius charissimae, benigne, vita ipsorum durant.*

Toate cele trei biserici existente au fost ridicate în secolul al XVIII-lea: cea reformată la mijlocul secolului, cea romano catolică în 1786 iar cea greco catolică în 1790.

În cursul secolului al XIX-lea Adoni se afla în posesia familiilor Szilágyi, Haller, Fényes și Okolicsányi. De la aceștia din urmă a ajuns în proprietatea lui Nicolae Dobozy iar mai târziu la Otto Szilassy, care și-a amenajat reședința în vechiul conac al contelui Nicolae Haller, ridicat la începutul secolului.

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

La sfârșitul secolului al XIX-lea Adoni făcea parte din raionul Valea lui Mihai, împreună cu satele Bagamer, Tarcea, Cheșereu, Valea lui Mihai, Șimian, Galoșpetreu, Otomani, Pișcolt, Sălacea și Vășad. Numărul caselor era de 140 iar al locuitorilor de 901. Aparținea de oficiul poștal din Tarcea, respectiv de stația de tren Valea lui Mihai. Următoarele puste țineau de Adoni: Asztaghely, Halom și Bélye.

Disponem de statistici ale populației satului Adoni pe naționalități, între 1880-1992:

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alții	Evrei	Rromi	Ucrainien	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

1880a	716	16	664	4	1+31	.	.	-	-	1
1880b	716	17	694	4	1	.	.	-	-	1
1890a	795	-	794	1	-	.	.	-	-	-
1900a	901	2	886	13	-	.	.	-	-	-
1910a	961	-	960	1	-	.	.	-	-	-
1920n	814	98	689	1	26	26	.	.	.	.
1930a	1027	77	936	1	13	13	-	-	-	-
1930n	1027	196	792	1	38	24	-	14	-	-
1941a	952	7	945	-	-	-	-	-	-	-
1941n	952	11	901	-	40	23	17	-	-	-
1956	1091	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1966a	1094	96	998	-	-	-	-	-	-	-
1966n	1094	112	982	-	-	-	-	-	-	-
1977n	961	62	883	-	16	-	16	-	-	-
1992n	855	38	782	-	35	-	35	-	-	-

Statistica populației satului Adoni pe religii, între 1869-1992:

An	Total	Ortodocși	Greco catolici	Romano catolici	Reformați	Evanghelici	Unitarieni	Izraeliți	Alții	Bapțiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

1869	761	10	76	163	480	-	-	32	-	.
1880	716	-	85	129	466	1	-	35	-	.
1890	795	-	96	143	518	-	-	38	-	.
1900	901	-	165	233	481	-	-	22	-	.
1910	961	-	135	246	542	-	1	37	-	.
1930	1027	4	216	282	496	-	-	24	5	5
1941	952	4	32	365	525	-	-	23	3	3
1992	855	35	15	416	384	-	-	-	5	1

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Apáti (Pusztapáti, Kisapáti)

Satul apare în documentele medievale în anul 1326. La 1 iulie regele Carol de Anjou donează prin diploma emisă la Visegrad localitatea Tarcea și Apáti respectiv vama din Nagymihály (Valea lui Mihai) lui Grigore, fiul lui Laurențiu, excluzându-i din această donație pe ceilalți frați ai lui, Rupert și Serephel. Având în vedere că vama menționată i-a fost donată în anul 1312, este verosimil ca și cele două sate să fi ajuns mai devreme în posesia lui.

În anul următor, la 17 martie, donația asupra satelor Tarcea și Apáti, a fost întărită de rege, în formă de diplomă privilegială.

Pe 10 iunie 1337 dijma episcopală plătită de satul Apáti devine subiect de dispută între episcopia romano catolică a Transilvaniei și cea a Orăzii, reprezentanții comitatului Sătmar mărturisind că aparține de dintotdeauna de Sătmar și ca atare dijma trebuie plătită episcopiei ardelen.

În 15 mai 1351 palatinul Toma dispune acordarea dreptului de proprietate asupra satului Apáti magistrului Marot Olaszi Czine și nevestei lui, Margareta. Înainte de aceasta posesiunea a fost hotărnicită tot din porunca lui, în urma uciderii lui Emeric, fiul lui Petru, în procesul care a avut loc între Grigore Nagymihályi din neamul Turul și fii acestuia: Leukeus și Gheorghe, fii lui Petru Nagymihályi: Ladislau și Iacob Chynkus, fii lui Sol: Andrei și Turul, respectiv Laurențiu fiul lui Laurențiu.

În 1363 și apoi în 1364 iobagii fratelui arhiepiscopului (Nicolae Vásári?) Toma, din Vășad, Tarcea și Apáti sunt somați să nu utilizeze pământurile vecine ale familiei Kissemjéni (din neamul Balogsemjén).

Regele Sigismund de Luxemburg donează în 1403 magistrului Ioan Tapsonyi, viceban al Slavoniei o serie de posesiuni confiscate de la fii lui Toma Rupolyi, Ștefan și Ioan, din cauza infidelității lor, printre care și satul Apáti.

	Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976	STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA	
---	--	---	---

Capitulul orădean dobândește și el o parte din sat. Pe la sfârșitul secolului al XVI-lea localitatea se depopulează. Localitatea a fost localizată la nord de linia Șimian-Galoșpetreu, pe locul Tyukszerapati.

La est de Tarcea pe cartarea iozefină (Coll. XXVII, sectio XVI) apare inscripționat Opaty ritt, adică Câmpul Apáti.

Papharasztja

Satul apare într-un document emis de regele Sigismund de Luxemburg pe 30 octombrie 1403, când acesta donează lui Ioan Tapsonyi, viceban al Slavoniei o serie de posesiuni confiscate de la fiii lui Toma Rupolyi, Ștefan și Ioan, din cauza infidelității lor, printre care și satul Papharasztja. Denumirea localității – rom: stejărișul popii - derivă probabil din statutul clerical al proprietarului. Nu dispunem de alte informații cu privire la localizarea ei, dar este foarte probabil să se fi aflat pe teritoriul comunei Tarcea sau în imediata vecinătate.

Pusztaszentmihály

Satul apare în același document emis de regele Sigismund de Luxemburg pe 30 octombrie 1403, prin care acesta donează lui Ioan Tapsonyi, viceban al Slavoniei o serie de posesiuni confiscate de la fiii lui Toma Rupolyi, Ștefan și Ioan, din cauza infidelității lor, printre care și satul Pusztaszentmihály. Denumirea localității – rom: Sfântul Mihai pustiit - derivă probabil din caracterul de sat depopulat, cu biserica veche având hramul Sf. Mihai. Nu dispunem de alte informații cu privire la localizarea ei, dar este foarte probabil să se fi aflat pe teritoriul comunei Tarcea sau în imediata vecinătate.

Zehon (Zehun)

Satul apare în donația făcută de regina Elisabeta în favoarea magistrului Csanád, prepozit orădean și apoi în relatarea întocmită pe 24 aprilie 1322 de către prepozitul Iacob și conventul din Dealul Orășii despre punerea în posesie a magistrului Csanád din neamul omonim. Cu această ocazie au fost hotărnicite posesiunile Vășad și Zehun în favoarea magistrului Csanád. În 1323 donația a fost întărită la solicitarea magistrului Csanád, care devenise între timp episcop de Agria. La sfârșitul secolului al XV-lea satul s-a contopit cu Galoșpetreu. Satul a fost localizat pe teritoriul pusteii Zuhon (Zihay) Szion, la nord de Galoșpetreu.

Kupóc (Kupuch)

Singura mențiune documentară a satului apare într-o relatare întocmită pe 24 aprilie 1322 de către prepozitul Iacob și conventul din Dealul Orășii despre o punere în posesie a magistrului Csanád. Cu această ocazie au fost hotărnicite posesiunile Vășad și Zehun în favoarea magistrului Csanád, menționându-se următoarele denumiri de hotare: „Kurthuelus föld (Curtuișeni), nyrerdeu erdő, Pyskolth (Pișcolt) föld, Lazlouteleke föld, Jeneu föld, Kysmeud föld, Kupuch

	<p>Atelier de Proiectare-cercetare SC. RESTITUTOR SRL. 410210 Oradea Str. Episcop Mihai Pavel 8/8 R.C. J05/1053/1998 CUI. 11191976</p>	<p>STUDIU DE FUNDAMENTARE A REACTUALIZĂRII PLANULUI URBANISTIC GENERAL PENTRU COMUNA TARCEA</p>	
---	--	--	---

föld, Galuspetri (Galoşpetreu) föld, Nych föld”. La sud de Galoşpetreu pe cartarea iozefină (Coll. XXVII, sectio XVI) apare inscripţionat hotarul Kopac, alţii în schimb localizează satul lângă Văşad, presupunând că ele s-au contopit.

